Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…гэтэмнай 1921 оной …абриин 21-һээ гарана | № 91 (13886) | 1975 оной апрелиин 18, пятница | Сэн 2 мүнгэн.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛ БА ГАДААДЫН ПОЛИТИКА ТУХАЙ

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМЭЙ 1975 ОНОЙ АПРЕЛИИН 16-най ТОГТООЛ

…етскэ Союзай уласхоорондын байдал ба гадаадын …а тухай» асуудал хаража үзөөд, КПСС-эй XXIV … хараалһан гадаадын политическэ хараа шуга… съездын баталан абаһан эб найрамдалай програм… …одото дээрэнь бэелүүлхын тула Политбюрогой, …й ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. …евэй ажал ябуулгые КПСС-эй Центральна Комите… …енум һайшаана, бүрин дэмжэнэ.

…айн мүнөөнэй оршон байдалые, мүн КПСС-эй …орондын ажал ябуулгын зорилгонуудые шэнжэл… XXIV съездын марксистско-ленинскэ шэнжэлгын …лын хараатай байһыень үйлэ хэрэгүүдэй ябаса …эөөр лаблаа гээд Пленум ханалтайгаар тэмдэг…

…омикын ба ороноо хамгаалха шадабариин талаар … Союзай, мүн социалис хани нэгэдэлтэ бусад …дай ехэ ехэ туйлалтанууд, аха дүү гүрэнүүдэй ба… нэгэн һаналтай, тэдэнэй ябуулгануудайнь хоо… тааралдаһан, эб найрамдалай, арадуудай үндэһэн …ые хамгаалгын талаар тэдэнэй ажал ябуулгануу… таарадаһан, сэхэ шууд, залан бодолтой байһан …дада гадаадын социалис политикын гайхамшагта …нуудайнь үндэһэ һуури болоно.

… социалис оронуудтай, эб найрамдалда дуратай …демократическа хүсэнүүдтэй хамта манай партиин … ябуулжа байһан тэмсэл уласхоорондын оршон … һайжаруулгада туһалаа. «Хүйтэн дайнай» им… … политика диилдэжэ байнхай. Социальна ондо …байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан гуримаар зэргэ … байлгын гол ёһонуудай батажалга хадаа ээрхэг …й ба хүсэрхэлгын политикада эсэргүү байна, эб …алда дуратай хүсэнүүдэй нягтаар жагсалтын шу…машуулгань болоно, буржуазна гүрэнүүдэй бүтэм… …р бодомжолдог бүлэгүүдэй зүгһөө шахардуу бай… …аруулгада хабаадалсахадань туһална. Европодо … байдал, харилсаа холбоо хангаха зорилготой … ойрын сагта амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ ша… байдал һуларуулха гэһэн шухала хэрэгтэ онсо …артай.

…юорондын хёмороонуудые таарамжатайгаар, эбэй ёһоор гуримшуулхын тулада шухала бодото нүхэсэлнүүд мүнөө үедэ бии гээд КПСС-эй Центральна Комитедэй Пленум тэмдэглэнэ.

Шахардуу байдалые политическэ талаарнь һуларуулга сэрэгэй талаар һуларуулгаар дэмжэгдэхэ ёһотой, тиигээд зэбсэгжэлгэ хороохын тула, буу зэбсэгүүдые хурлахын түлөө тэмсэхын тула, ямаршье доромжололтогүйгөөр, дотоодын хэрэгүүдтээ хамааралсангүйгөөр, алишье таладаа туһатай, адли тэгшэ эрхэтэйгээр бүхы оронуудай хоорондо уласхоорондын экономическа, научно-техническэ ба соёлой харилсаануудые хүгжөөхын тулада хэрэглэгдэхэ ёһотой.

Тиихэтэй хамта, дай жүрөөдэдэг, хархис ябуулга үүдхэдэг түримхэй хүсэнүүд хадаа мүнөөнэй дэлхэйдэ боложо байһан зүйтэй ябуулгануудые таһалдуулха гэһэн һэдэлгэнүүдээ орхиногүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Пленум тэмдэглэнэ. Тэдэ хүсэнүүд яаралтайгаар зэбсэгжэхые жүрөөдэнэ, уласхоорондын зүрилдөөнүүдые усадхалгада эсэргүүсэнэ, бусад оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хамааралсаһан бэеэрээ, эрхэ сүлөөгэй, демократиин түлөө арадуудай тэмсэлые таһалдуулха, амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын политикые буруутуулха гэһэн һэдэлгэнүүдые гаргана.

КПСС, Совет гүрэн эб найрамдалай дайсадай һэдэлгэнүүдые саашадаашье, һэримжэтэйгээр хинан хаража байха, совет арадай аша туһыень, арадуудай бүгэдэ ниитын эб найрамдалай ба эрхэ сүлөөгэй аша туһые хатуу зоригтойгоор, эрид шууд хамгаалха байха.

Элдэб оронуудай ударидахы политическэ ажал ябуулагшадай саашадаа саг үргэлжэ уулзалгануud. Тэрэ тоодо дээдэ тушаалтадай хоёр талын ба олон талын хөөрэлдөөнүүд хадаа амгалан гуримаар зэргэ оршон байлгын гол ёһо гуримуудай үндэһэ һуури дээрэ уласхоорондын харилсаануудые хубилгаха хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргээ, дүүргэхэшье байха гэжэ ЦК-гай Пленум тэмдэглэнэ.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Илалтын туйлагдаһаар 30 жэлэй ойе совет арад коммунис общество байгуулгада, эб найрамдалай, демократи ба эрхэ сүлөөгэй нангин зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ үнэхөөрөө түүхэтэ туйлалтануудтайгаар угтахаяа байна. Фашизмда, милитаризмда эсэргүүсэн байлдахадаа арадууд иимэ зорилгонуудай түлөө тэмсэһэн байна бшуу. КПСС-эй ленинскэ гадаадын политика эб найрамдалай ба аюулгүйн байдалай хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэнэ, ээрхэг түрнмхэй ябуулгада ба империализмда эсэргүү арадуудай тэмсэлэй аша туһада үнэн сэхээр алба хэнэ. Социализмын удха шэнжые, тэрэнэй нангин уг зорилгые тодорхойлон, тэрэ хадаа ниитын шэнэ байгуулалтын булюу байһанине үргэн ниитэ ажалшадай ухаан бодолдо нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлгэдэ туһална. Капиталис оронуудта мүнөөнэй экономическа кризис ба бусад хёмороонуудай боложо байһан үедэ ниитын шэнэ байгуулалтын булюу байһан ушар илангаяа элеэр харагдана.

Социальна, национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлшэдтэй хэлбэришэгүй нэгэн һаналтай байһанаа Ленинэй парти дахинаа элирхэйлэн мэдүүлнэ. Марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһо гуримуудай үндэһөөр дэлхэйн коммунис хүдэлөөе бүри нягтаар бэхижүүлхын тула Ленинэй парти урдынхидаал адляар шухала бүхы юумэ хэхэ байха.

Мүнөө хүрэтэр хэһэндээл адли сэхэ шууд бодомжотойгоор, эдэбхитэйгээр эб найрамдалай программа хүсэд бүрин бэелүүлхые оролдохыень, совет арадай зүгһөө нэгэн һаналтайгаар дэмжэгдэдэг, XXIV съездын гадаадын политическэ хараа шугамые бэелүүлхыень Центральна Комитедэй Пленум Политбюродо даалгана.

Юһэдэхи табан жэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ туйлагдаһан амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, табан жэлэй һүүлшынь, түгэсхэхы жэлэйнь даабаринуудые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай, бүхы хүдэлмэришэдэй, колхозниגуудай, интеллигенциин анхарал хандуулха шухала, энэ хадаа арадай энхэ тайбан байдал улам һайжаруулгада шэнэ ехэ алхам хэхэдэ туһалха, эб найрамдалда дуратай агууехэ оронойнгоо уласхоорондын хараа бодолнуудые улам бүри бэхижүүлхэ байха гээд Пленум тэмдэглэнэ.

МАРШАЛГЫН …ЕЛЕГРАММАНУУД

… Араб Республи… …ональна һайндэрөөр …н газар дайда дээ… …адаадын сэрэгүүдэй …ан үдэрэй ойгоор …уулан, КПСС-эй … Генеральна секре… …И. Брежнев, СССР-…вно Соведэй Пре… … Түрүүлэгшэ Н. В. … Араб социалис … гэжэ партиин ге… …секретарь, Сириин …еспубликын прези… …фез Асадта амар… … телеграмма эльгээ…

…альна бэеэ дааһан … бэхижүүлхэ, об… … түрүү гуримаар … хүгжөөхэ хэрэгтэ, …үүн зүгтэ бата бэ… …жатай эб найрам… …ын түлөө тэмсэл… …жалтануудые туй… … Сириин ажалда …адта энэ түүхэтэ …энэбди гэжэ теле… …тор хэлэгдэнэ. Со… …юзай ба Сириин …публикын хооронд… … бата хани бари… … холбоотой ха… … хамтын уг зорилго бэелүүлгын аша туһада, амгалан байдалай ба социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһада хэлбэрииэгүйгөөр хүгжэхэ байха гэһэн бата этигэл телеграмма дотор элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ.

* * *

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Сириин Араб Республикын национальна һайндэрөөр — Сириин газар дайда дээрэһээ гадаадын сэрэгүүдэй гаргагдаһаар 29 жэлэй ойтой дашарамдуулан, үнэн зүрхэнэй амаршалга ба һайн хүсэлэнгүүдые САР-ай Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Махмуд Аль-Айюбида өльгээһэн телеграммаараа дамжуулба. Советскэ Союзай ба Сириин хоорондохи нягта хани барисаанай, аха дүү ёһоной харилсаа холбооной һабагшануд хоёр оронной арадуудай аша туһада, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай аша туһада хүгжөөгдэхэ, бэхижүүлэгдэхэ гээд этигэдэгээ тус телеграмма дотороо элирхэйлэн мэдүүлнэ.

(ТАСС).

Зэдын аймагай «Заречный» совхоздо залуу хүбүүн Александр Базаржапов гурбадахи жэлээ һаалишанаар ажаллажа ябана. Тэрэнэй эжы Манидари Хандажаповна Базаржапова тус совхоздо аяар гушан дүрбэн жэлдэ һаалишанаар ажалладаг, һайн үрэ дүн туйладаг юм. Саша багаһаа хойшо малда дуратай, эжыдээ туһалдаг, малшанай ажалда дадахай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай «Заречный» совхозой түрүү һаалишан, ВЛКСМ-эй гэшүүн Александр Базаржапов.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

һунгуулиие угтуулан

АГИТПУНКТ ХҮДЭЛМЭРЕЭ ЭХИЛБЭ

Хойто-Байгалай түб Нижнеангарск тосхондо һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ хоёр агитпункт хүдэлхэ юм. Мүнөө нэгэниинь ажаллажа эхилэнхэй. Тэрэниие аймагай Соведэй гүйсэдкомой сэгэрэлэй таһагые даагша В. М. Егодуров даадаг.

Агитпункт соо ороходо, һаруул һайхан, арюун сэбэр, тэндэнь тусхай стол түхеэрэгдэнхэй. Стол дээрэ элдэб ном, хуулинууд, һунгуулиин дүримүүд, журнал, газетэ болон һунгагшадай һонирхохо ондоошье материалнууд бии. Ханадань гоё һайханаар бүтээгдэһэн стенднүүд харагдана. Үглөөнэй 11 сагһаа үдэшын 8 болотор 26 агитаторнууд ээлжэлэн агитпунктада дежурладаг.

Ц. СУБАНОВ.

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАНГАЙ БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

ШЭНЭ ГАЗАРАЙ ШЭМЭ ЕХЭ

Эгээл мүнөө үедэ гол баялиг болохо газарайнгаа үрэжэл һайжаруулха, уһалууритай болгохо талаар хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ хаа хаанагүй ехэ анхарал хандуулагдана. Тусхайлан хэлэбэл, манай аймагай ажахынуудта һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар нилээд ехэ ажал хэгдэв.

Үнгэрһэн наймадахи табан жэлэй туршада аймагай колхоз, совхозуудай 6 мянга шахуу гектар газар һайжаруулагдажа, уһалагдадаг болоо гэхэ гү, али бүхыдөө 1,5 миллион түхэригэй гүрэнэй мүнгэ зөөри энэ хүдэлмэридэ гаргашалагдаһан байна. Тиихэдэ юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй хугасаада 9.289 гектарта мелиоративна хүдэлмэри хэгдэһэн юм. Тэрэнэй 1.342 гектарта намаг хатаалгын ба уһалууритай болгохо ажал ябуулагдаа. Тиихэдэ 1.664 гектар газарай уһалууриин һубаг ханаабууд шэнэдхэгдэн заһабарилагдажа, 5.732 гектарта культуртехническэ хүдэлмэри ябуулагдаа гэхэ гү, али бүхыдөө 2 миллион 320 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри гаргашалагдаа. Энэ ехэ газарай хүсэд ашаглагдажа захалхада орооһо таряанай, үбһэ ногооной, овощой ургаса түрүүшын жэлһээ горитойгоор дээшэлһэн байна. Жэшээлбэл, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Намаг гэжэ газарай 720 гектар уһабхиһан сабшалан хатаажа, 1969 ондо ашаглалгада тушааһамнай, удаадахи жэлнүүдтэнь үбһэ ногооной ургаса гектарай дунда зэргээр 15 центнер хүрэтэрөө нэмэв. Мүн «Мир» колхозой Гэдэнэй 200 гектарта уһалууриин һубаг, ханаабуудые малтажа, хаалта, боолтонуудые шэнээр барижа ашаглалгада тушааһамнай, ургасань гектарай 6—8 центнерһээ 26 центнер хүрэтэр дээшэлээ. Ингээд ерэхэлээрээ, саг болзортоо ашаглагдаһан, һайжаруулагдаһан уһалууриин газарһаа хэзээдэшье баян ургаса абтажа, гаргашалагдаһан гаргашань түргэн харюулагдана.

Гэбэшье аймагай бүхы ажахынууд иимэ газараа эзэн ёһоор хэрэглэнгүй орхижорхино. Тусхайлан хэлэбэл, Доржи Банзаровай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта, мүн «Октябрьский» совхоздо, мүн бусадшье ажахынуудта һайжаруулагдаһан, хатаагдаһан, уһалагдадаг газарынь ашаа үрэ багатай байһаар. Илангаяа сабшалан, таряалангай гурба дахин уһалха түсэбөө жэл бүри бэелүүлнэгүй. Ушарынь хадаа хабартаа газар уһалха үедэ хүдэлмэрншэд олоор дутаадана. Мүн олохон ажахынуудта таряалан, сабшалангынь муугаар, ёһын тэдыдэ ундалуулагдахадаа. ургасань добо газарайхинаа ехээр нэмэнэгүй. Хэрбээ хатаагдаһан, үндэһөөрөө һайжаруулагдаһан, уһалууритай болгогдоһон газараа эзэн ёһоор харууһалжа, саг соонь уһалаад, үтэгжүүлээд байбалнь, ургасань ехээр абтаха бэлэй. Теэд һайжаруулагдаһан газартаа иимэ анхаралтайгаар хандаагүй дээрэһээнь гектарай 12—15 центнер таряан, 120—150 центнер кукуруза, 50—70 центнер тэжээлэй корнеплод, 120 центнер овощ, 14—16 центнер үбһэн абтана гэхэ гү, али хараалагдаһан түсэбөө яашье дүүргэнэгүй.

Аймагаймнай ганса ажахы — Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой луговодууд нёдондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье, сабшалангаа һайса үтэгжүүлһэн. Уһалһанай ашаар гектарай дунда зэргээр 20 центнер үбһэ хуряажа абаа. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, газартаа эзэн ёһоор хандабал, заатагүй баян ургаса абаха аргатай байһыень элирүүлнэ.

Һайжаруулагдаһан газарһаа абтадаг ургасын хэмжээн яахадаа бага гээшэб гэбэл, нэгэдэхеэр минеральна үтэгжүүлгэ хүсэд хүрэхөөр оруулагданагүй, нэг шэбхэ ехээр гаргагданагүй. Тиихэдэ аймагай ажахынууд мүнөө хүрэтэрөө һайжаруулагдаһан газарһаа абтаһан ургасаяа амяарлан бүридхэжэ, зэргэсүүлэн шэнжэлнэгүй.

Һайжаруулагдаһан газарай аша үрые эрид дээшэлүүлхын тула байгша онһоо эхилжэ ехэ ургаса үгэдэг ургамалнуудые тариха зэргэтэй.

Манай аймагай ажахынуудта эрхим амжалта туйладаг бригада, звенонууд нилээд олон юм. Жэшээлбэл, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир, Социалис Ажалай Герой Евлампий Павлович Бутаков даалгагдаһан 300 гектар газарайнгаа гектар бүрһөө жэл бүри 15—18 центнер шэниисэ суглуулдаг юм. Мүн энэл ажахын луговодууд С. Ф. Тарнаковский, Б. Д. Дамбаев гэгшэд гектарай 26—33 центнер үбһэ хуряана. Тэрэшэлэн Боргогой совхозой луговод Ф. Ф. Чекомазов даалгагдаһан 225 гектар сабшалангһаа гектарай 46,1 центнер үбһэ суглуулжа, аймаг дотороо эн со шалгараа һэн. Иимэрхүү жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа, захаһаа олон.

Саашадаа һайжаруулагдаһан газараа аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула эдэ үдэрнүүдтэ нааг шэбхэ ехээр гаргажа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа байнхай. Тиигэжэ манай аймагай уһалууриин системын хүдэлмэрилэгшэд газар элдүүрилэгшэдтэй хамта бии байгаа арга боломжонуудаа хаража үзөөд, шэнэ социалис уялганууdые абаба. Энэ гол зорилгонь юуб гэхэдэ, байгша ондо бүхыдөө 10.364 гектар газар уһалха, гектарай 18 центнер шэниисэ, 225 центнер кукурузын эшэ набша, 250 центнер куузика, 200 центнер овощ, 20 центнер үбһэ хуряахаар хараалаа. Абаһан уялга, түсэбөө сүм бэелүүлхын тула мүнөө бригада, звенонуудай, мүн механизатор, газар уһалагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байнхай. Ингээд ерэхэлээрээ, манай управлени түгэсхэхы, байгша ондо хараалһан зорилгоёо сүм бэелүүлжэ, шэнэ амжалта туйлахаhал байха.

П. АГАФОНОВ,
Зэдын аймагай уһалууриин түхеэрэлгэнүүдэй управлениин начальник.

… ДЭЭДЫН …АЛНУУД …УЛАГДАБА

… Верховно Сове… …иумэй Түрүүлэг… Подгорный пар… …ет хүдэлмэрилэг… …етскэ Союзай ор… … апрелиин 16-да … барюулба.

…р 60 наһатай бо… … дашарамдуу… …унис партиин ба …эй үмэнэ ехэ …байһанайнь түлөө … КП-гэй ЦК-гай … А. А. Титаренкэ… …ой Буряадай об… …эдэхи секретарь …догоевто Ленинэй … барюулагдаа.

…до газар таряа… … ажалай продукт… …өөр үйлэдбэрил… … худалдаха ара… …ын түсэбүүдые, …гануудаа дүүргэ… …она социалис … амжалтануудые … түлөө КПСС… … обкомой нэгэдэ… … С. С. Авра… …СС-эй Оренбур… … нэгэдэхи сек… … В. Коваленко, …ермиин обкомой … секретарь Б. В. Коноплев, КПСС-эй Удмуртын обкомой нэгэдэхи секретарь В. К. Марисов, КПСС-эй Горьковско обкомой нэгэдэхи секретарь Ю. М. Христораднов, КПСС-эй Хабаровска крайкомой нэгэдэхи секретарь А. К. Черный гэгшэдтэ Ленинэй орденууд барюулагдаба.

Түрэһөөр 50 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, Совет гүрэнэй үмэнэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө Латвиин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Я. Рубэндэ Ажалай Улаан Тугай орден барюулагдаа.

Н. В. Подгорный шагнагдаһан нүхэдые үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалаад, коммунис байгуулалтын хэрэгтэ ехэ хубитаяа оруулжа байһыень тэмдэглэхэ зуураа, элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыень, ажал ябуулгадаа шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень хүсэбэ.

Ажал хүдэлмэридэнь үндэр сэгнэлтэ үгэһэнэй түлөө шагнагдагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ халуун баяр баясхалан хүргөө. КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, эрдэм мэдэсээ, дүй дүршэлөө элсүүлэн үгэхэбди гэжэ эдэнэр найдуулба.

(ТАСС).

Республикын промышленностиин, транспортын ба хэлхеэ холбооной мастернуудай зүблөөндэ хабаадагшадай Буряадай АССР-эй предприяти болон организацинуудай бүхы мастернуудта хандаһан

ХАНДАЛГА

Буряадай республикын ажалшад бүхы совет арад мэтэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсожо, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриие бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Оромнай табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэл соо манай республикын промышленна предприятинуудһаа түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаһан 86,5 миллион түхэригэй продукци абаа.

Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 40,6 процентээр дээшэлээ. Эдэ жэлнүүдэй туршада бүтээсэ ехэтэй 4.880 шэнэ түхеэрэлгэ тодхогдоо, 520 түхеэрэлгэ шэнэдхэн байгуулагдаа, 180 поточно автомат ба конвейерн лини табигдаа, 36,5 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэ үгэһэн ухаалан зохёолгын 412, уралан нарижуулгын 40 мянган дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, промышленностиин, транспортын болон барилгын индустриин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ туйлаһан амжалтануудайнгаа түлөө 1974 ондо манай республикада дамжуулгын Улаан туг дипломтойгоор абаһан байна.

Республикымнай ажалшад табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй ба табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь болзорһоонь урид дүүргэхэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойн һайндэрые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха социалис уялгануудые абаһан байна.

Үйлэдбэриин ашаг үрэ саашадань дээшэлүүлхэ талаар КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхэ, табан жэлэй түсэбые ба тэрэнэй түгэсхэхы жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхэ тэмсэлдэ мастернууд — олон тоото отряд болон ажалшадай эхин коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, эмхидхэгшэд ба хүдэлмэришэдэй хүмүүжүүлэгшэд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна.

Бидэнэр, Буряадай АССР-эй предприяти ба организацинуудай мастернуудай республиканска зүблөөндэ хабаадагшад «Үйлэдбэридэ мастернуудай дүүргэхэ үүргэ дээшэлүүлхэ талаар химическэ ба нефтяной, машина бүтээлгын министерствын ябуулдаг хүдэлмэри тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые болон үйлэдбэриин мастернуудта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн бэшэгые сэдьхэлээ ханан, угтан абаабди.

Парти болон совет правительство үйлэдбэридэ гол һуури эзэлдэг ба хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлдэг мастернууд тухай ходо анхаралаа хандуулдаг, хандуулжашье байна. Энэнь бидэнэрые зоригжуулна. Коммунис партиимнай хандуулдаг анхарал хадаа абаһан социалис уялгануудаа болон түсэбтэ даабаряа дүүргэхын, үйлэдбэриин бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэхын, коллективүүдэй ажалай болон ниитын журам саг үргэлжэ бэхижүүлхын түлөө бидэнэрэй урда шанга харюусалга табина гэжэ мастернуудые бидэнэр уряалнабди.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй социалис уялгануудаа, Агууехэ Илалтын үдэртэ зорюулагдаһан уялгануудаа дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыетнай, наука ба техникын туйлалтануудые үйлэдбэридөө түргэнөөр нэбтэрүүлхыетнай, үйлэдбэриин арга боломжо, ажалай материальна ба финансова арга дүүрэн хэрэглэхыетнай, ажалай минута бүхэндэ, машина, механизм бүхэндэ, түүхэй эд хэрэгсэлэй, материал ба түлишэй грамм бүхэндэ, арадай копейкэ бүхэндэ гамтайгаар хандахыетнай участок, халаан, потоогой бүхы мастернуудые бидэнэр уряалнабди.

Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэн бүхэнэй хубиингаа туһа нэмэри оруулха, эдэбхи үүсхэлэй хубиин түсэб зохёохо, үйлэдбэреэ нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха тухайнь саг үргэлжэ анхарагты.

Хани, нүхэр ёһоной эрхэ байдал коллективүүдтэ байгуулхаар, бэе бэедээ туһаламжа хүргэхөөр, гэхэ зуураа ажалай ба ниитын журам эбдэгшэдтэ эбсэшэгүйгөөр хандахаар хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулхыетнай үйлэдбэриин мастернуудые уряалнабди.

Манай парти залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгые ниитэ партийна, ниитэ гүрэнэй тон шухала зорилго гэжэ тоолоно.

Залуу хүдэлмэришэдые, коммунизм эдэбхитэйгээр байгуулагшадые хүмүүжүүлхэ хэрэг мастерһаа ехээр дулдыдаха байна. Ленинскэ захяа заабаринуудта үнэн сэхэ байхаар залуу хүбүүд, басагадые хүмүүжүүлгэ, совет хүдэлмэришэнэй нэрэ хүндые наринаар абажа ябахыень һургалга, ажалай дүй дүршэл шудалха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлгэ хадаа мастерай уялга мүн болоно. Залуушуулые хүмүүжүүлгын нэгэ шухала онол арга — һурган хүмүүжүүлгые үргэнөөр хэрэглэхэ хэрэгтэй.

Бидэнэр хүдэлмэришэдэй ганса үйлэдбэриин эрилтэ хангалгые бэшэ, харин ажаһуудалайнь эрилтэ анхаралтайгаар шудалха уралан нарижуулгада хабаадалсаха, үйлэдбэриин бэлэдхэл ба эмхидхэл һайжаруулха, хүдэлмэришэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха хэрэгтэ эрхэ байдал хангаха ёһотойбди.

Мастер үйлэдбэриин техническэ дэбжэлтэ туйлахые тэмсэгшэ мүн. Бидэнэр өөрынгөө хэрэгэй ёһотой мастер байха, өөрынгөө политическэ ба үйлэдбэриин техническэ бэлэдхэл саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, хаанашье ябахадаа хүдэлмэришэдтэ жэшээ харуулха ёһотой болонобди.

Научно-техническэ революци продукциин шанар һайжаруулха эрилтэ табина. Мастер хадаа участок бүхэндэ, хүдэлмэриин газар бүхэндэ эрхим шанарай продукци бүтээн гаргахын, эдэ зүйлнүүдэй найдамтай бэхи, удаан болзорто ашаглагдахын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Ниитын организацинуудтай хамта социалис мүрысөө улам эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ үйлэдбэриин түрүүшүүлэй ба залан ударидагшадай үнэтэ үүсхэл болон шэнэ юумэ дэмжэхэ ба дэлгэрүүлхэ, ажалдаа коммунис ёһоор хандаха ба коммунис ажаһуудалай түлөө хүдэлөө хүгжөөхэ, хүдэлмэришэн бүхэнэй социалис уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэхыень хангаха гээшэ мастернуудай зорилго болоно.

Республикымнай предприяти болон организацинуудай мастерска коллективүүд парти ба правительствын тэдээн тухай хандуулдаг анхаралда, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй бэшэг дотор хэлэгдэһэн захяа заабарида харюу болгон, табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй ба 9-дэхи табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь, мүн Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтаха уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы юумэ хэхэ байһанаа тус зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедые найдуулна.

АГРОНОМУУДАЙ ҮҮРГЭ, ХАРЮУСАЛГА ДЭЭШЭЛҮҮЛХ...

ҮНДЭР УРГАСА АБАХЫН ТҮЛӨӨ

Республикын агрономическа зүблөөн дээрэ БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ахамад агроном П. М. САПРЫКИНАЙ хэһэн элидхэлһээ

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумһээ (1965 он) хойшо манайшье республикын хүдөө ажахыда ехэхэн хубилалта болоо. Колхоз, совхозууднай эдэ жэлнүүдтэ 10,8 мянган трактор, ашаанай 6 мянган автомашина 5 мянга гаран комбайн абаһан байна. Гансахан газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэридэ гүрэнһөө 67,7 мянган түхэригэй мүнгэ зөөри үгтөө. Энээнэй ашаар ургаса муутай сабшалан, бэлшээри хахалагдажа, тараалан 120,4 мянган гектараар ехэ болгогдоо.

Һүүлэй жэлнүүдтэ минеральна үтэгжүүлгэ улам бүри ехээр үгтэдэг болоожо байна. Хэрбээ 1965 ондо манай ажахынууд 14,8 мянган тонно үтэгжүүлгэ тараалан, сабшаландаа гаргаһан һаа, харин мүнөө жэлдэ колхоз, совхозууд бүхыдөө 128 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ газарай хүрьһэндэ оруулха юм.

Тиигэбэшье хабар-зунай ган гасуурта дайрагдажа, газар тараалан эрхилхэ талаар бии байһан ехэхэн алдуу дутагдалнуудһаа болоно, ороохо тараа, бусад ургамалнуудые хураажа абаха түсэб дүүргэгдэнэгүй. Нёдондо бүхыдөө 684 мянган тонно тараа абаха түсэбтэй аад, ажахынууднай хамта оройдоол 444,9 мянган тонно ороохо суглуулаа.

Ороохо тараа ургуулдаг бүхы 135 ажахын оройдоол 12-ынь гектар бүриһөө дунда зэргээр 12—20 центнер, 24 ажахы — га бүхэнһөө 10—12 центнер, тиихэдэ 39 ажахы — гектар бүхэнһөө 4-һөө 8 центнер хүрэтэр ургаса хурааһан байна.

Энэмнай нэн түрүүн агрономуудай муугаар хүдэлһэнһөө, газар тараалан эрхилэлтын хангалтагүйгөөр табигдаһан дээрэһээнь болоно.

Байгша ондо республикамнай гектар бүриһөө дунда зэргээр 12 центнер тараа хурааха гэхэ гү, али хамта 747 мянган тонно ороохо абаха ёһотой. Тиимэһээ алдуу дутагдалнуудаа үшөө дахин наринаар хаража, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые элирүүлэн, газар тараалангаа һайнаар эдлэн хэрэглэжэ, бүхы ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Гансашье ургасыень дээшэлүүлхэ бэшэ мүн тараанай газар үргэдхэжэ, энэ жэлдэ муу ургасатай бэлшээри, полинуудай заха забһар, харгын хажуугаархиие хахалжа, хамта 36,4 мянган гектар шэнэ газар ашаглаад, тэрэнэй 18,7 мянган гектартань тарилга хэхэ ёһотойбди. Тиигэжэ байгша ондо бүхы тарилгые 650 мянган гектар хүрэтэр үргэдхэхэ зорилго табигдана. Гадна тарилгын талмайе зүбөөр хубаарилан, нютагай эрхэ байдалда али газарта ямар ургамал тарибал, ехэ ургаса абтахаб гэжэ хараада абаха шухала. Тиимэһээ шэниисэ ехээр тарихынгаа хажуугаар, зарим газарта обёос, ешмээнэй тарилгые үргэдхэхэ хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, малда шэниисын ороохо ходо эдюулхэдэ экономическа талаараа ехэ гарзатай, ашаяа ёһоор харюулнагүй. Хоёрдохёор, шэниисые жэл бүри ехэ газарта тарихадамнай, севооборот зүбөөр хэрэглэхэ аргагүй болоно. Тиин гэжэ зарим ажахынуудта нэгэ газарта 3 жэл удаагаар шэниисэ тариха ушартай болоногдоно. Энээнһээ уламжалан, ургасань ехээр доошолно ха юм. Түнхэнэй, Кабанскын, Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта горохой тарилгые үшөөл ехэ болгохоо өөрэгүй, тэрэнэй һүүлдэ шэниисэ тарихада һайн ургаса үгэнэ бшуу.

Научна талаараа үндэһэ баримтатай, зүб севооборотгүйгөөр газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ, ургасыень ехэ болгохо аргагүй. Мүнөө 119 ажахыда севооборот нэбтэрүүлэгдэнхэй. Гэбэшье Баргажанай, Хурамхаанай, Загарайн Сэлэнгын аймагуудта энэ хэрэг үшөөл мууса ябуулагдана.

Һайн шанартай эрхим сортын үрэһэ хүрэнгэтэй болоогүй һаа, ороохо тараа, тэжээлэй ургамалнуудые элбэгээр ургуулхань баһал бэрхэтэй. Тиигэбэшье сортовой үрэһөөр тарилга үшөөл бага байһаар. Илангаяа Баргажанай, Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Хоринн аймагуудта нютагжаһан һайн сортын тараанай үрэһэн тон бага. Энээнһээ боложо, жинрэй, нютагтань таарахагүй үрэһэн нилээд ехэ газарта таригдана. Өөрын үрэһэ ургуулжа абаха хүдэлмэри зарим аймагуудта оройдошье тоогдоногүй. Гансахан энэ жэлдэ 48 мянган тонно үрэһэн ондоо областьнуудһаа асарагдаа. Республика дотор хүрэнгын үрэһэ ургуулха тусхай бригаданууд эмхидхэгдэһэн нэрэтэй аад, тэдэнь машина техникээр мууса хангагдаһан, тэндэ агротехникын муугаар табигдаһан дээрэһээ өөдэтэй үрэ гаранагүй. Мүнөө хабарай тарилгын газаа орошоод байхада зарим ажахынууд үрэһэ хүрэнгөө бэлэн болгоогүй.

Һүүлэй үедэ Буряадай туршалгын станцида шэниисын «Бурятская», ешмээнэй «Паллидум-394» сортын бии болгогдобошье, селекционернүүдэй ажалда ехэхэн дутагдал бии. Тэрэнһээ боложо, шэнэ сорт ёһоор дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Илангаяа манай эндэхи эрхэ байдалда тааруу сортын обёосой үрэһэн үгы байһаар.

Хабарай тарилгын хүдэлмэриие таатай сагтань, һайн шанартайгаар хэхэ гээшэ ороохо тараа элбэгээр ургуулжа абаха арга олгоно. Манай эндэ шэниисые майн 5-һаа 15 болотор, обёос, ешмээниие майн 10-һаа 25 болотор тарихада эгээл зохид гэжэ тоологдодог. Юуб гэхэдэ, энэл үедэ газарай шииг нойтон һайнаар хэрэглэгдэхэ байна. Харин тэрэнһээ 5 үдэрөөршье хожомдоо һаа, ургасань 10 процент доошолдог. Гэхэтэй хамта республикын зарим ажахынууд аяар июниин 10—15 болотор эртын тарилга дүүргээгүй байдаг. Жэшээнь, нёдондо Хурамхаанай, Яруунын, Түнхэнэй, Хэжэнгын, Хорнин, Загарайн аймагуудта 214 мянган гектарта эртын тараан июниин 5-наа хойшо таригдаа. Хабарай тарилгын унжагайрхада эсэстээ тараан ёһоор эдеэшэнэгүй, ургаса хураалга ехээр гэдэргэ татагдана. Энээнһээ боложо, республика дотор 4 жэл соо аяар 217,8 мянган гектарай ургаса хосороо.

Тарилгын урда тээ газар һайнаар элдүүрилхэ гээшэ ехэхэн удха шанартай. Нэгэшье буртаг үбһэгүй сэбэр паар дээрэһээ һайн ургаса абтадаг. Теэд Хурамхаанай, Сэлэнгын, Баргажанай болон бусад зарим аймагуудта газарай шииг нойтые һайнаар барихамнай гээд, сэбэр, мүн намарай паарые хабартаа ёһоор элдүүрилэнгүй тарижа, тэрэнээ буртаг үбһэндэ даруулдаг. Энэ жэлдэ ажахынууд хабартаа 508,4 мянган га газар хахалжа тариха байна. Түрүү ажахынуудай дүй дүршэл дээрэһээ харахада, хахалалга тарилга хоёройнгоо хоорондо забһар гаргангүй, газараа хахалхадаа плугайнгаа анзаһанай урда хутагануудые заатагүй тодхожо, тиигэд агрегадайнгаа хойно каток шэрээд ябадаг. Үрэһэ тарихын урда, тариһан хойноо газарайнгаа хүрьһэ заатагүй нягтаруулдаг.

Сэбэр паар, намарай паарые хаһа сагтань зүбөөр хахалха, һайнаар элдүүрилхэ шухала. Гэбэшье республика дотор сэбэр паарай оройдоол 60 процентнь хаһа соогоо, июниин 15 болотор хахалагдана. Үнэндөө, бүхы паарые 15—20 хоног соо хахалха арга боломжо, хүсэд хүрэхэ тракторшье бии. Саашадаа сэбэр паарые июниин 15 болотор заатагүй хахалха гээшэ агроном бүхэндэ хуулита байха ёһотой.

Ургасын хойноһоо харууһалха, тараалангай буртаг үбһэ үгы хэхэ, газарай хүрьһэнэй һалхинһаа гэмтэлгые усадхаха гэхэ мэтэ гол шухала асуудалнууд агрономуудай үдэр бүхэнэй анхаралда байха зэргэтэй. Мүнөө республика дотор һалхи, уһанһаа гэмтэһэн 567 мянган гектар газар бии гэжэ тоологдоно. Тиимэһээ энэ газарые хамгаалхын тула колхоз, совхоз бүхэндэ тусхай комплексно хэмжээнүүдые хараалжа бэелүүлхэ байна.

Бүхы ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхын тула газарые зүбөөр үтэгжүүлхэ хэрэгтэй. Мүнөө ажахы бүхэндэ агрохимиин картограмма бии болонхой. Гэбэшье олохон ажахынуудта минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэшье муугаар хадагалагдана, буруугаар хэрэглэгдэнэ. Тооложо үзэхэдэ, бүхы малһаамнай жэл бүхэндэ 2,5 миллион тонно шэбхэ гарана. Теэд тэрэнэй оройдоол 1,4 миллион тоннонь тараалан, сабшалан дээрэ гаргагдаад, бэшэниинь малай байрын хажууда хэдэн жэлдэ обоййжо хэбтэдэг. Наг шэбхын тонно бүхэниие зүбөөр хэрэглэжэ, тэрэниие нэн түрүүн хартаабха, овощ, кукуруза, корнеплодуудые тариха газарта гаргаха тушаа агроном бүхэн оролдохо зэргэтэй.

Адууһа малые үбһэ тэжээлээр, илангаяа шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангаха гээшэ баһал агрономуудай харюусаха хэрэг. Теэд һүүлэй жэлнүүдтэ силосэй гол ургамал кукурузада анхарал багаар табигдадаг болоод, тэрэнэй ургасань жэлһээ жэлдэ доошоо орожо байна. Хэрбээ 1966—1970 онуудта гектар бүриһөө 97 центнер кукурузын ногоон абтаһан һаа, 1971—1974 онуудай туршада гектарай 65 центнер кукурузын ногоон хураагдаа. Кукурузын газарта наг шэбхэ мүртэй гаргагдахаяа болишоо, звенонууд тараагдашоо, ургасыншье хойноһоо мүртэй харууһан хэгдэнэгүй. Саашадаа кукуруза һайнаар ургуулдаг болохын хажуугаар, силостэ дарахаар наран сэсэг, горох, обёосой холисые тариха шухала.

Нуга, сабшалан, бэлшээри, уһалагдадаг газарые һайнаар ашаглаха, ургасыень дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөөдэрэй баһал гол шухала асуудалнуудай нэгэн болоно.

1975 ондо бии байһан алдуу дутагдалнуудаа усадхажа, бүхы тараалан, сабшалангаһаа баян ургаса абахын тула тэмсэхэ саг ерэбэ.

ҮШӨӨ ДАХИН АГРОТЕХНИКЭ ТУХАЙ

Һаяхан болоһон республикын агрономическа зүблөөндэ хабаадагшад тараалан, сабшалангай ургасые хайшан гэжэ дээшэлүүлхэб, агротехническэ ямар оноя аргануудые хэрэглэхэб гэжэ тодорхойгоор хөөрэлдэһэн байна.

— Хаһа сагтаа хахалагдаһан, элдүүрилэгдэһэн сэбэр паар дээрэһээ ороохо тараанай тогтууритай һайн ургаса абтадаг гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Теэд тиимэ ехэ газарые жэл бүри ходо сэбэр паар болгон хахалха аргагүй. Адууһа малай эдихэ тэжээлэй ургамалнуудые тариха хэрэгтэй бшуу. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ сэбэр паарай орондо, тэндэнь хабар эртэ горох обёос хоёрые холижо гү, али горохые холисогүйгөөр тараад, үгышье һаа, силос дарахаар доник ургуулдаг болообди. Тиигээд намар эртэ ургасыень хураамсаараа, газарыень һайнаар хахалжа, паар болгоходомнай, хойто жэлдэ тэндэһээ сэбэр паарайхиһаашье дутуугүй ехэ шэниисэ абтадаг, — гэжэ Кабанскын аймагай Байгалай совхозой главна агроном **И. А. Аленичев** сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Энэ совхоздо табан политой севооборот хэрэглэгдэнэ. Жэшээнь, түрүүшын жэлдэ горох, обёосой холисые ургуулһан паар байһан газарта хойто жэлдэ тэндэнь шэниисэ таригдана, гурбадахи жэлдэнь — ороохо абахаар сэбэр горох тарижа, дүрбэдэхи жэлдэнь — дахин шэниисэ ургуулна, табадахи жэлдэ — обёос таридаг. Горох гү, али горох обёос хоёрые холижо тариһан газарта хүрьһэниинь үрэжэл һайнтай байгаад, хойто жэл тэндэнь шэниисэ элбэг ургаса үгэнэ бшуу. Тус ажахыда бүхы тараалангайнь 80 процентые ороохото, ороохото-бобово ургамалнууд, 20 процентыень тэжээлэй ургамал эзэлдэг юм. Тиигэжэ жэл бүри тогтууритай баян ургаса хураадаг болоһоной ашаар совхоз тараа гүрэндэ худалдаха дүрбэн жэлэй түсэбые дүүргэжэ шадаа. Нёдондо совхоздо тараалангай гектар бүриһөө 14,7 центнер тараан абтаа. Жэшээлхэдэ, урда жэлдэнь горох, обёос хоёрые холижо тараад, эзэлэгдэһэн паар болгоһон газарай гектар бүриһөө 17,5 центнер шэниисэ, горох ургуулһан эзэлэгдэмэл паар дээрэһээ гектарай 18,7 центнер шэниисэ абтаа юм.

— Шэнжэлжэ үзэхэдэ, горох гектарай 15 центнер ургаса үгөөд байхадаа, һолоомынгоо узуур, үндэһэндөө гектарай 40,9 килограмм азот хүрьһэндэ үлөөдэг байна. Манай ажахы жэл бүри 1000 гектарта горох тарина. Тиихэдээ энэмнай жэл бүри 200 тонно түлөөһэгүй азотно үтэгжүүлгэ тарааланда оруулһантай жэшээтэй, — гэжэ нүхэр Аленичев хэлэнэ.

Горох ургуулаад ургасыень хураамсаараа, газарые намар эртэ хахалха гээшэ гол шухала гэжэ эндэхид тоолоно. Совхоз жэл бүри 6500—7000 гектар намарай паар хахалдаг. Хабар тэрэнэйнгээ шииг нойтые барихын тула нэгэ-хоёр дахин борнойлдог, удаань шэниисын үрэһэ тарихын урда культиватор шэрэжэ, хүрьһыень зөөлэрүүлнэ. Шэниисын үрэһэ гектар бүхэндэ 6—6,5 миллион ороохоной хүртэхөөр гэхэ гү, али 2,4—2,5 центнер нормотойгоор хэрээһэлүүлэн тарина. Тариһанай һүүлээр дары хүндэ каток шэрэжэ, хүрьһэ нягтаруулан һаруулна, шииг нойтыень хушана.

Табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ энэ совхоз тараалангай гектар бүриһөө 17,2 центнер ороохо, 100 центнер хартаабха, 150 центнер овощ, 100 центнер силосэй ургамалнуудые хурааха зорилготой.

— Манай колхозой ехэнхи тараалан элһэлиг муу хүрьһэтэй юм. Урдань гектар бүриһөө 8—9 центнер тараа, сабшалангай га бүхэнһөө 5—6 центнер үбһэ абадаг һэн. Һүүлэй дүрбэн жэлэй туршада уһа намаг хатаажа, бага ургаса үгэдэг сабшалан, бэлшээриин газар хахалжа, хамта 760 гектар газар шэнээр элдүүрилээбди. Минеральна үтэгжүүлгэ урдынхиһаа 6 дахин ехээр оруулдаг болообди. Мүнөө жэл бүри 1500 тонно үтэгжүүлгэ, тэрэ тоодо 450 тонно аммиагай уһа тараанай газарта, сабшалан дээрэ тараанабди. Илангаяа хүрьһэнэй шанар харуулһан картограммын ёһоор лэ минеральна үтэгжүүлгэ газарта оруулха, эрхим сортын һайн шанартай үрэһэ тариха хэрэгтэ гол анхарал хандуулнабди. Манай эндэ һайн ургаса үгэдэг обёос, горох ехээр таридаг болоод, шэниисые зарим тэды хороогообди. Мүн газар хахалха, элдүүрилхэ бүхы заабариие наринаар сахидаг болообди. Тиигэжэ һүүлэй дүрбэн жэлдэ тараанай ургасые гектарай 4,2 центнерээр дээшэлүүлээбди, — гэжэ Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахамад агроном **А. М. Холбоев** хэлэнэ.

Колхоздо илангаяа газарые һайнаар хахалха, үрэһээ нара, һалхинда шанаржуулжа, хаһа сагтань тариха, үрэһээ тарихынгаа урда, тариһан хойноо тараалан дээрээ хүндэ каток шэрэжэ, хүрьһыень нягтаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Жэшээнь, газар хахалалгада тусгаар дүршэһэн хүнүүд ажалладаг. Үрэһэ тарихын урда, тариһан хойноо хүрьһэ катогоор нягтаруулхада, ургасань гектарай хэдэн центнерээр дээшэлдэг гэжэ тэдэнэр тоолоно.

Манай газетын фотокорреспондент Бэликто Гадьяновай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой эрхим механизатор, куузику ургуулагша Сокто Бальжинович Гомбоевые харанат. Энэ нүхэрнай даажа абаһан газараа һайнаар элдүүрилжэ, тариһан куузику ургамалаа али бүхы агротехническэ заабариин ёһоор харууһалһанай, уһалһанай ашаар һүүлэй жэлнүүдтэ горитой ехэ ургаса хураажа амжана. Тэрэ мүнөө жэлдэ гектарай дунда зэргээр 800 центнерһээ бага бэшэ куузику суглуулжа абахаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаад, хараалһан зорилгоёо бэелүүлхын тула газараа элдүүрилжэ, тарилгадаа түлэг бэлдэжэ байна.

ҮРЭҺЭНЭЙ ШАНАР ҺАЙЖАРУУЛХА, ШЭНЭ СОРТ ТУРШАХ...

Республикымнай олохон ажахынуудта үрэһэнэй тараа ургуулха тусхай бригаданууд байгуулагданхай юм. Теэд иимэ бригаданууд хүдэлмэриие наринаар хинан шалгажа, агротехникыень һайжаруулангүй, мүн сагсоонь ажалыень эмхидхээгүй дээрэһээ тэдэ бригада, отделениинүүдһээнь ямаршье үрэ гаранагүй. Тиихэн мүртөө олохон ажахынууд мүнөө хүрэтэрөө үрэһээ сэбэрлэжэ дүүргээгүй, өөрын үрэһэ хүрэнгэгүй һууна бшуу.

Һүүлэй дүнгөөр республика доторнай 100 мянган тонно үрэһэн тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. Тиихэдэ Яруунын, Захааминай, Сэлэнгын, Улаан-Үдын болон бусад аймагууд үрэһээ бог ногооной үрэһөө сэбэрлэжэ дүүргээдүй байна.

Үнгэрһэн жэлнүүдэй хугасаада хүдөө ажахын органууд, научна эмхи зургаанууд үрэһэнэй тараа бэлэдхэхэ, селекци хэхэ ажалаа эрид һайжаруулаа. Буряадай туршалгын станциин селекционернүүд хоёр сортын ороохото ургамалнуудые бии болгожо, ажахынуудта үгэһэн байна. Энээн тухай тус станциин селекциин таһагые даагша **А. Г. Дубровская** дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

— Ороохо тараанай, тэжээлэй ургамалнуудай тогтууритай баян ургаса абаха гэбэл, шэнэ сортын үрэһэ заабол тарижа туршаха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, нютагай эрхэ байдалда тааранги үрэһөөр тарилга хэхэдээ хэдыган гасуур жэлдэшье заатагүй баян ургаса хураадаг гээшэ. Тиин манай станциин хүдэлмэрилэгшэд һүүлэй жэлнүүдтэ ороохото болон тэжээлэй ургамалай табан сортые шэнээр бии болгоһон байна. Тусхайлан хэлэбэл, манай эндэхи, мүн Зүүн Сибириин байгаалиин эрхэ байдалда тааранги «Бурятская», «Бурятская-34» гэжэ сортын шэниисэ, «Поллидум 394» сортын ешмээн, «Иволгинский» гэжэ шэнэ сортын горох, мүн баян ургаса үгэдэг таримал ногоон бии болгогдоһон байна. Арба нэгэн жэлэй туршада ш... лэгдэжэ бии болго... «Бурятская» гэжэ с... шэниисэ «Онохойск... сортынхиһоо ехэ ургас... нэ гэхэ гү, али гектарай... да зэргээр 24,2 центн... ряан хураагдана. Ти... энэ сортын шэниисэ... хойская-4» гэжэ сорт... ряантай адлирхуу эде... Мүн үндэрөөр ург... надхажа унадаггүй, ... сынь айрадаггүй, га... суурта тэсэмгэй юм. Эн... нэ сортымнай шэнии... вын республикада т... гяар ургана. Тиихэдэ... най ажахынууд энэ... сортын шэниисэ тарих... нөө хүрэтэр юундэшье... шаадүй байһаар. Мүн... дурсагдаһан шэнэ... шэниисэ, ешмээн, ... хяаг ногоон баһал үр... хэрэглэгдэнэгүй.

Ушарынь хадаа а... нуудай олохон агрон... поли дээрээ шэнэ с... тараа тарижа. турша... нэгүй. Заримдаа эдэ... жэлтэд шэнээр бии бол... һон сортын тараа, ... үбһэ ургуулжа, зэргэс... шьегүй, манай эндэхи... гаалиин эрхэ байдалда... рахагүй, тон бага ургас... нэ гэжэ ямаршье үндэ... римтагүйгөөр арсаха... али олон үзэгдэнэ.

Тэрэшэлэн энэ зүб... үгэ хэлэһэн үрэһэ ... гын гүрэнэй комисси... ряадай инспектурын н... ник **А. А. Литвина** го... лэб аймагуудтахи сорт... шадаг участогай үрэ... гүүд тухай, шэнэ ... шэниисэ болон ешмээ... рохой али зэргын ехэ... үгэхэ байһые тодорх... тайлбарилаа. Мүн ... Шэбэрэй аймагай «... ский» колхозой а... **Ю. И. Лютаева** куу... үрэһэ анха түрүүш... яагаад бэлэдхэжэ ... нээ, абтаһан ургасаяа ... шан гэжэ хадагалдаг ... наа хөөрэжэ үгөө. Юу... хэдэ, мүнөө энэ ажах... зикугай үрэһөөр га... өөрыгөө хангаа бэшэ, ... бүхы аймагаа хангад... лонхой юм.

ТАРИМАЛ НОГООН ТАЛЫЕ БҮРХӨӨ...

Адууһа мал олоор үсхэбэрилдэг манай республикын ажахынуудта үбһэ тэжээл гансашье ехээр абаха бэшэ, илангаяа тэрэниие эрхим шанартай, витамин, протеин, каротин элбэгтэйгээр абадаг болохо гээшэ шиидхэхы удхатай.

Тиимэһээ эрдэм наукын, түрүү дүй дүршэлэй түйлалтануудые хэрэглэн, сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхэһээ гадна, ногооной шанарые һайжаруулха, олон жэлэй ногоо тариха, илангаяа тэрэнэй үрэһэ ехээр ургуулжа абадаг болохо тушаа агрономуудай зүблөөн дээрэ онсо анхарал хандуулагдаа.

Мүнөө ажахынуудта бүхыдөө 362 мянган гектар сабшалан бии. Тэндэһээ нёдондо гектарай дунда зэргээр 10,9 центнер үбһэн абтаа гэхэ гү, али боролжо, бургааһа ургашаһан, намаг болошоһон, хүрьһэнэйнь муудашаһан 80 мянган гектар газарынь өөдэтэй ургаса үгөөгүй. Сабшалан һайжаруулжа, аргатай газартань олон жэлэй ногоо тараад, һайнаар уһалаад, гектар бүриһөө адагынь — 15—20 центнер, эрхимынь 30—35 центнер үбһэ абадаг болохо шухала. Гүнзэгыгөөр гэдэдэггүй хүрьһэтэй газартай, шэрүүн уларилтай нютагта олон жэлэй ногоо яажа һайнаар ургуулдаг тухайгаа Яруунын аймагай «Комсомольский» совхозой ахамад агроном **В. Л. Полубенко** хөөрэбэ:

— Манай ажахын харьяата нютагуудта сагай уларилай, байгаалиин эрхэ байдал бусад газарайхидал дулаан бэшэ, харин нилээд хүйтэн байдаг гээшэ. Зунай үе оройдоол 50 үдэрэй туршада үргэлжэлдэг гэхэ гү, али таригдаһан ургаса бүхэн энэ хугасаа соо хүсэд ургажа, эдеэшэжэ үрдидэггүй байна.

Мүнөө совхознай сабшалан, бэлшээреэр бусад ажахынуудта орходоо һураггүй булюу. Теэд абажа харахада, энэ ехэ газарһаа тон бага — гектарай 2,5—9 центнер үбһэн хураагдана. Тиимэһээ ниитынгээ адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абадаг болохын тула, газарайнгаа үрэжэл һайжаруулхаһаа гадна, шэмэтэ хяаг, залаата ногоо сибириин волоснец, хүсы үбһэ тарина бди, — гэжэ нүхэр Полубенко тэмдэглэнэ.

Шэмэтэ ногоон илангаяа урдандаа хахалагдаһан гү, али һөөг бургааһанһаа сэбэрлэгдэжэ, үндэһөөрөө һайжаруулагдаһан газарта таригдана. Мүнөө 1600 гектарта ногоон таригдаад, муу бэшэ ургаса хураагдана. Хяаг ногооной үрэһэ тарихадаа гол түлэб хуушарһан сеялкэнүүдые таарулан зохёожо һуулгаад, хэрэглэнэбди. Мүн таригдаһан газартаа калийна, фосфорно үтэгжүүлгэ оруулхадамнай ургасань дээшэлнэ. Бог буртагыень үгы хэхын тула гербицид сасагдана.

Хэрбээ сибириин волоснец ногооной үрэһэ суглуулжа абаха гэбэл, сэсэглэхэһээнь хойшо таһалгаряагүй адаглан хаража байха шухала. Энэ үедөө ногооной хэды буурсагые альган дээрээ абаад ниидхэрхэдэ, хэды үрэһэхэнэй үлэбэл, хурааха сагнай хүрэжэ ерэбэ гээшэ. Энэ болзорһоо хожомдобол, үрэһэнэй хахадһаа ехэ хубинь гээлтэдэ ородог. Үрэһыень хураажа абаһанай һүүлээр газартаа фосфорно-калийна үтэгжүүлгэ нэмэлтэ тэжээл болгон оруулхадамнай, хабарлөө һайнаар дабажа, хабартаа эртээнһээ ургажа захалдаг байна. Иигээд ерэхэлээрээ, шэмэтэ залаата гү, али буурсагта ногоо ехээр тарихада, алишье талаараа ашаүрэ ехэтэй байна гээшэ.

Манай эндэхи нютагуудта олон жэлэй ногоо ургуулха, газарыень элдүүрилхэ, үрэһэ тариха, ургасынь хойноһоо харууһалха, хураажа абаха дүй дүршэл, агротехникынь түрүү онол аргануудтухай Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ **К. Д. Серебрюхова** тогтожо хэлээ.

— Шэмэтэй, үндэр ургаса үгэдэг ногоо тарингүй ниитынгээ адууһа малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын аргагүй гээшэ. Тиимэһээ ажахы бүхэн өөрын ногооной үрэһэтэй байхые оролдохо болоно, — гээд тэрэ хэлэнэ.

Мүнөө үедэ олон жэлэй шэмэтэ ногоон яһала элбэгжээ. Элдэб янзын хяа... ник, хүсы үбһэн ехээр ... дана гээшэ. Гэбэшье, ажахынуудта залаата буурсагта ногоо газа... хүрьһэнэй бүридэлые ... да абангүй тарижа, ... жэл удаагаар баян ... хураажа абанагүй. ... жэлнүүдэй шэнжэлгэ... согсолон харахада, ... эндэ хэды ган гасу... һаань, хүсы үбһэн т... наар ургажа, баян ... абтана. Имнэ ногоо ... наруули, хуурай, до... зарта тарихада таара... Тарихын урда тээ ... һайса элдүүрилээд, ... най һүүлээр хүрьһы... дэлжэ, хүндэ катогоо... ха шухала.

Хэрбээ хүсы үбһэ... һэ хураажа абаха г... болзорыень алдахагү... дохо хэрэгтэй. Юуб... олон жэлэй ногоон ... шье түргэн айража ... юм. Тиимэһээ залаа... ной үрэһэ суглуулха... сэсэглэһэнэйнь һүүл... — 2 долоон хоног... хэдэ хадажа абах... тэй. Хүсы үбһэнэй... хураажа абаха тү... мүнөө «Морозовск... заводто бүтээгдэж... лаа, «ПСТ» гэжэ тү... түхеэрэлгые ороохо... най СК-3, СК-4 к... тодхоходо таарамж... Тиимэһээ ажахы... «Сельхозтехника» н... иимэ түхеэрэлгэнүүд... хэжэ, худалдажа а... болоно.

Американ космонавтнууд Москвада

«Союз» ба «Аполлон» гэжэ замбуулинай онгосонуудай хамтын туршалгата ниидэлгэдэ хабаадаха американ космонавтнуудай түрүүшын экипаж апрелиин 15-да Москва ерэбэ. Урда тээнь ерэһэн американ хоёрдохи экипажай гэшүүдтэй хамта эдэнэр космонавтнуудые бэлдэдэг Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ түбтэ совет космонавтнуудтай сугтаа һорилго хэхэ байна.

Совет болон американ мэргэжэлтэдэй хамтын хүдэлмэришэ бүлэгэй ээлжээтэ уулзалга энэ үедэ Москвада болохо. Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбүүдтэ март һарада хэгдэһэн хамтын һорилгонуудай дүнгүүдые, ниидэлгэ тухай олондо мэдээсэхэ асуудалнуудые СССР-эй Наукануудай академиин замбуулинай дайда шэнжэлэлгын түбтэ болохо уулзалгын үеэр хаража үзэхэ байна.

„Молния-3“ ниидхүүлэгдэбэ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ.

Газарые тойрон дабшадаг хэмэл одонуудые хэрэглэжэ, хэлхеэ холбооной түхеэрэлгэнүүдые саашадань хүгжөөхэ программын үндэһөөр, хэлхеэ холбоо тогтоохо «Молния-3» гэжэ хэмэл одон 1975 оной апрелиин 14-дэ Советскэ Союзһаа табигдаба. Түхеэрэлгын хүдэлмэриие сантиметрэй долгин дээрэ хангаха ретрансляционно аппаратура хэмэл одон дээрэ тодхогдонхой.

Советскэ Союзда холын зайда телефонно-телеграфна радио-холбоо тогтоохо, СССР-эй Түбэй телевидениин программануудые «Орбитын» пунктнуудта дамжуулха, уласхоорондын харилсаа байгуулха зорилготойгоор «Молния-3» гэжэ хэмэл одон ниидхүүлэгдэһэн байна.

Хараалагдаһан программын үндэһөөр «Молния-3» гэжэ хэмэл одонтой холбоон хэгдэхэ юм.

СОВЕТ ОРОН ШЭНЭ ҺОНИН

ТҮРҮҮШЫН УРГАСА

ОДЕССЭ. (ТАСС-ай корр. М. Меркович). Измаильска, Березовско районуудай олон ажахынууд тэжээлэй хара тараа хадажа эхилбэ. Тэрэ бусад ургамалнуудһаа хоёр долоон хоногоор урид эдеэшэжэ, һаамхай үнеэдтэ, гахайнуудта, шубуудта эгээн эртын ногоон тэжээл болодог байна. Уһалууриин газар дээрэ дүрбэ удаа сабшалга хэхэдээ, гектар бүхэнһөө 500—600, мүн тэрээнһээ дээшэ центнер ногоон эшэ намаа хураана.

ХАРТААБХА ТАРИЖА ЭХИЛБЭ

ХОРОГ (Таджигай ССР). (ТАСС-ай корр. С. Нафасшоев). Калаи-Хумбска, Рушанска районуудай тараашад Памирай ажахынуудта түрүүлэн хартаабха тарижа эхилбэ. Эрдэмтэдэй дурадхалаар эдэнэр лорх, вермонт ба эртын бамба сэсэг гэжэ сортын хартаабха тарина. Үндэр хада уулата хизаарта эдэ сортнууд үндэр баян ургаса үгэһэн байна.

КУЛУНДЫН ХАБАР

КУЛУНДА. (Алтайн хизаар). (ТАСС-ай корр. Н. Карасев). Кулундын талые оньһото техникын хүнхинсэн сууряатуулба. Алтайн хизаарай ороохо тараа ехээр ургуулдаг эндэхи ажахынууд хабарай тарилгаяа захалһан байна. Мянга шахуу тракторна агрегат тараалан дээрээ шииг нойто барина. Саһанай хайламсаар, механизаторнууд намарай паарые түгбэрилэн борнойлно.

СЫР-ДАРЬЯГАЙ УҺАН БАРАЙГАРАЙ ПОЛИДО

ГУЛИСТАН. (ТАСС-ай корр. А. Кожухов). Сыр-Дарья мүрэн дээрэ баригдаһан бүлүүрэй станци түрүүшын кубометр уһа бүлэжэ гаргаба. Тус тустаа 820 киловатт хүсэтэй дүрбэн бүлүүр секунда соо 20 кубометр уһа 10 метр үндэртэ бүлэхэ юм. Эндэһээ һубаг татагданхай. Тэрээгээр барайгар ургуулдаг «Шоликор» гэжэ совхозой 6 мянга шахуу гектар талмай уһалагдаха байна.

КУКУРУЗАШАДАЙ ЭРШЭТЭ АЖАЛ

КИШИНЁВ. (ТАСС-ай корр. Л. Халаш). Кукурузын үрэһэ хүрэнгэ ашаһан 4 мянга гаран агрегат Молдавиин тараалан дээгүүр гараба. Звенонууд бүхы ажал хүдэлмэреэ оньһ... тарилгынгаа тал... хуу процент дээ... али 400 мянга га... та кукуруза тар... Эдэнэр гектарһа... центнерһээ бага ... ho абаха түсэбтэй...

НАВИГАЦИ Э...

КРАСНОЯРСК... ай корр. А. Щи... сей мүрэн дээгүү... эхилжэ, «Ракета»... со пассажирнууд... горск хүрэтэр аб... онгосо 40 кило... 40 минута соо г...

Дизель - элч... «Метеорнууд», е... нануud Красноя... мүрэнэй порт... нуудта татагдаа...

БАМ БА ГЕ...

ХАБАРОВСК... корр. Н. Никул... гал-Амарай т... зүүн хубиин г... неральна нөөсэ ... зорюулагдаһан ... но-техническэ к... ференци эндэ н...

Алас-Дурнын ... ска район ашаг... нуудай айхабтар ... баялигуудтай ...

ДЕПУТАДУУДАЙ ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ

дина» колхоз Хяагтын түрүү ажахынуудай мүн. Колхозой малшад, шад үнгэрэгшэ социа мүрысөө үргэнөөр дэлгэ эн ажаллажа, һайн үрэ дые туйлаһан байгаа. эо мяха, һү, ноохо, үн худалдаха түсэбүүдээ татайгаар дүүргээ һэн. уларилай хэды таарам байбашье һаань, таряа гектар бүриһөө 13,7 ер орооһон, 290 овощ, сабша гектар бүриһөө центнер үбһэн хуряаг Энэ колхоз үнгэрэгшэ е 200 мянган түхэриг олзотойгоор түгэсхөө. жэлэй түрүүшын дүр жэл соо мал ажалай, тарялангай продукт абаха, гүрэндэ ху а түсэбтэ даабари ам тайгаар дүүргэгдэһэн

лхозой малшад болон шадай туйлаһан энэ тада Тамирай сельсо депутадуудай оруулһан нилээд ехэ гээд онсо мдэглэмээр. Газар та гай үрэжэл һайжа, адууһа малай ашаг дэшэлүүлхэ асуудал сельсоведэй үдэр бү анхаралда байдаг. асуудалнууд Соведэй н, гүйсэдкомой заседа үзэмжэдэ табигдадаг тай. Жэшээнь, табан түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ шадай хүсэ шадалые хэ талаар саг үргэл комиссинуудай үүргэ ажахын тракторна һайнаар ашаглаха ту асуудалнууд нёдондо гдөө һэн.

и асуудал депутаду эдэбхи үүсхэлээр сессиин ли гүйсэдкомой үзэм табигдадаг байна. Жэ, манай сельсоведэй ээр колхозой Ивановка нютагта үүлтэртэ малай эмхидхэгдээ. Энэ фер коллектив үнгэрэгшэ үнеэн бүриһөө 2634 рамм һү абажа, аймаг со эрхимлээ һэн. Энэ шье тус фермынхид тай һайнаар хүдэлжэ

ирай сельсоведтэ саг нин дүрбэн комисси. Ямар комиссинь р хүдэлнэб гэжэ онсо тахын аргагүй. Комис н кварталай түсэб та баралаад, тэрэнээ заа дүүргэдэг гуримтай. болгон, соёлой болон удалай хэрэглэмжэ гын комиссиин хүдэл араад үзэе. Тэрэнние үүсхэлтэй багша, де С. В. Агафонова уда. Тус комиссиин гэ һургуулинуудай, соё удалдаа наймаанай ргаануудай, һуурин удые болбосон түхэл охо асуудалнуудаар саг үргэлжэ һонирхожо байдаг.

Һургуулиин наһанай бүхы үхибүүд һуралсана. Жэшээнь, Тамирай дунда һургуулиин бүхы һурагшад нёдондо жэл удаадахи класста ороо һэн. Һургуулинуудай байшангууд һайнаар заһабарилагданхай, уһанай уураар дулаасуулагдана, үхибүүдтэ халуун хоол үгтэнэ. Комиссиин түрүүлэгшэ Северина Вениаминовна Агафоновагай үүсхэлээр хэдэн асуудал бэлдэгдэжэ, Соведэй сессиин, гүйсэдхэхэ комитедэй заседаниин үзэмжэдэ табигдаа. Бүгэдэ ниитын дунда һуралсал тухай хуулиин хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһан тушаа асуудал сесси дээрэ һайнаар зүбшэгдэһэн байна. Тамирай дунда һургуулиин директор В. И. Котоманов, Үбэр-Хэрээтын һургуулиин директор Н. Е. Семенов гэгшэд сесси дээрэ удха түгэлдэр элидхэлнүүдые, саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ С. В. Агафонова нэмэлтэ элидхэл хэһэн байгаа. Колхозой главна агроном Ф. С. Ворона, колхозой түрүүлэгшэ, республикын Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн И. Р. Агафонов, сессидэ уригдаһан МВД-гэй хүдэлмэрилэгшэ С. Г. Дондукова гэгшэд тус асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

Тус сельсоведэй социалис хуули болон ниитын гурим сахиха саг үргэлжын комиссиин хүдэлмэри һайнаар табигданхай, тэрэнэй гэшүүд колхознигуудай дунда хүндэтэй болонхой. Нёдондо хабартаа ниитын гурим эбдэхэ, архидаха ябадал олошоржо эхилээ. Комиссиин түрүүлэгшэ В. И. Котомановай дурадхалаар энэ асуудал сессиин үзэмжэдэ табигдаа. Сельсоведэй гүйсэдкомой гүйлтаар аймагай прокурор П. П. Тютрин тус асуудал шэнжэлэн үзөөд, сесси дээрэ элидхэл хэһэн байна. Тиигэжэ тодорхой тогтоол абтаад, дүүргэлтынь хойноһоо хиналта хэгдэнэ.

Колхозой отделени бүхэндэ, үйлэдбэриин участок бүхэндэ депутадуудай бүлэгүүд хүдэлнэ. Тэдэнэй гэшүүд сельсоведэй сессиин, гүйсэдкомой заседаниин шиидхэбэринүүдые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулдаг, үйлэдбэри эмхидхэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа ябадаг юм. Шазага нютагай депутадуудай бүлэг илангаяа һайнаар хүдэлнэ. Тэрэ бүлэгэй гэшүүдэй үүсхэлээр, тэдэнэй оролдосын хүсөөр хүүгэдэй сад-ясли нээгдээ. Тиигэжэ хэдэн арбаад эхэнэр үхибүүдээ сад-яслида үгөөд, хамтын ажалда хабаадаха аргатай болоо. Колхозой энэ отделениин фермэнүүдтэ хүдэлхэ хүнүүд дуталдадаг байгаа. Хүдэлжэ шадахаар олон эхэнэр амархан гэртээ һуудаг байба. Депутадуудай бүлэгэй, саг үргэлжын хүдөө ажахын комиссиин гэшүүд тэдэнние суглуулжа, шангахан лэ хөөрэлдөө хэһэн, хамтын ажалда хабаадахыень дурадхаһан байгаа. Тэрэнэй һүүлээр олохон эхэнэр ажалтай болоо.

Депутадуудай бүлэгүүдэй гэшүүд үйлэдбэридэ хабаатай асуудалһаа гадна, ажалшадай гомдол, һуудал байдалай асуудал харалсадаг заншалтай. Үбэр-Хэрээтэ нютагта ажаһуудаг Яковлева гэгшэ хаанашье хүдэлхэгүй аад, үдэр бүри архидаха, үхибүүдээ муугаар хүмүүжүүлдэг байба. Депутадууд тэрээнтэй оло дахин хөөрэлдөө. Теэд хубилалта болоогүй. Тиигэхэдэнь Яковлевагай эхын эрхэ хаһаха эрилтэтэйгээр депутадууд аймагай арадай сүүдтэ хандаһан юм. Тэрэ эрилтэнь хүсэндөө хүргэгдөө. Яковлевагай үхибүүд хүүгэдэй гэртэ мүнөө хүмүүжүүлэгдэнэ.

Тамирай сельсоведэй газар дайда дээрэ хэдэн һуурин тосхон бии юм. Мүнөө нүхэдэй гурбан сүүд, эхэнэрнүүдэй гурбан совет, арадай дружина хүдэлнэ. Эдэ бүгэдэ сельсоведэй хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэдэг, түшэг тулгууринь болонхой. Хэдэн жэшээ дурдая. Үбэр-Хэрээтын тракторист М. М. Яковлев үмсынгөө ажалда трактораа ехэ хэрэглэжэ, хэдэн километрэй зайда трактораар ошожо архидана гэһэн гомдол ороо. Тэрэнние сельсоведэй гүйсэдком нүхэдэй сүүдтэ дамжуулһан юм. Трактораар зайжа архидаһанайнь түлөө салин хүлһэнһөөнь 24 түхэриг даража, 10 түхэригэй яла түлүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нүхэдэй сүүд гаргаа. Тамир тосхоной нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ, колхозой мелиоратор В. М. Коноваловай оролдосотой һайн ажалые онсолон тэмдэглэмээр.

• РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, мүн нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлдэлгэ эндэ муу бэшээр ябуулагдажа эхилээ. Комиссинуудай бүридэлдэ түлөөлэгшэдые дэбжүүлхэ суглаанууд боложо дүүрээ, агитпунктнууд хүдэлжэ байна. Эндэхи колхозой гэшүүд һунгалтын үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудтайгаар угтаха зорилготой.

Ц. БАБУШЕЕВ.
Хяагтын аймаг.

УКРАИНЫН ССР. Украинын ССР-эй Верховно Соведтэ, нютагай Соведүүдтэ һунгалтада бэлэдхэл Виницкэ областиин хото, тосхонуудта түлэг дундаа ябажа байна. Хмельницкэ районой Сальница тосхондо гурбан агитпункт, залуу һунгагшадай клуб хүдэлнэ. Жараад агитатор Совет хуули, совет гражданинай эрхэ ба үүрэг тухай олониитэдэ ойлгуулха ехэ ажал ябуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ агитатор, «Червоний партизан» колхозой комсомолой организациин секретарь Татьяна Гриньова һунгагшадтаа ошожо ябана.

ТАСС-ай фотохронико.

БИБЛИОТЕКЭНҮҮДЭЙ АМЖАЛТА

Республикымнай библиотекэнүүдэй хоорондо социалис мүрысөөн амжалтатайгаар дэлгэрээд байна. Библиотекэнүүдэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха, ажалшадые номоор хангаха хэрэгые бүри үргэнөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ социалис мүрысөөн ехэ нүлөө үзүүлнэ.

Партиин XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые ажалшадай дунда нэбтэрүүлгэдэ библиотекэнүүд айхабтар ехэ үүргэ дүүргэжэ байдаг. Ажалшадые интернациональна, патриотическа үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдадаг болонхой. Залуушуулай мэргэжэл шэлэхэ хэрэгтэнь библиотекэнүүд туһална. «Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ, эрдэм техникын дэбжэлтэдэ библиотекэнүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолтой дашарамдан библиотекэнүүдэй хүдэлмэри элитэ һайжараа.

Хүнүүдые улам олоор ном уншадаг болгохо тушаа ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. 1973 онойхитой сасуулбал, 16.212 хүнөөр олон болоһон гэхэ гү, али хамта дээрээ 335.951 уншагша тоологдоно. Энэ хадаа республикымнай ажаһуугшадай 40 процентнь библиотекэнүүдһээ ном абажа уншана.

Буряадай АССР-эй культурын министерствын мэдэлэй библиотекэнүүдэй номой жаса үнгэрэгшэ жэл соо 268 мянган ботёор олон боложо, хамта дээрээ 4.133 мянган хэһэг ном тоологдоно. Эндэ хадагалагдажа байһан номуудай шанар һайжаруулагдажа, хүнүүд олоор абажа уншадаг болоо.

Библиотекэ хоорондын абонемент улам үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Аймагай, хүдөөгэй уншагшад өөһэдынгөө библиотекэдэ үгы байһан номуудые түбэй болон республиканска библиотекэнүүдһээ захижа асаруулна. Шэнэ шэнэ номууд тухай мэдээсэлнүүд саг соонь, һайн шанартайгаар эмхидхэгдэнэ.

Ажалшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ, тэдэнние ажалай үндэр туйлалтануудта зоригжуулха хэрэгтэ библиотекэнүүд партийна, советскэ, профсоюзна, комсомолой организацинуудай ёһотой туһалагшад болоно. Техническэ, хүдөө ажахын, экономическа эрдэмээр мэдээсэл олоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Эхэ орондоо инаг дуратайгаар, коммунис ёһоор ургажа ябаа үетэнние хүмүүжүүлгэдэ библиотекэнүүдэй үүргэ ехэ. Олонхи библиотекэнүүд энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байдаг. Залуу уншагшадта туһа болохо, хүмүүжүүлхы үүргэтэй номууд тэдэндэ дурадхагдана. Залуушуулай мэргэжэл шэлэхэ, эрдэм мэдэсэ ехэтэй болохо эрмэлзэлынь али болохоор дэмжэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республика доторнай 14 шэнэ библиотекэ нээгдээ. Тиихэдэ нилээд олон библиотекэнүүдэй байшангууд заһабарилагдаһан, шэнэ хэрэгсэл, түхеэрэлгэнүүд табигдаһан байна.

1974 ондо социалис мүрысөөндэ 443 библиотекэ хабаадаа. Эндэ 937 хүдэлмэрилэгшэд аймаг соогоо түрүү һуурида гарахын түлөө мүрысөө. Тэдэнэй хүдэлмэридэ 4 мянга гаран эдэбхитэд хабаадалсаа.

Социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Сэлэнгын аймагай библиотекэнүүд амжалта туйлажа, түрүү һуурида гараа. Эндэхи библиотекэнүүд түсэбөө эрхим һайнаар дүүргэһэн байха юм. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэ 1.603 гэнэ уншагшад нэмээ. Уншагшадта ном үгэлгэ 51 мянган хэһэгээр дээшэлһэн байна. Аймаг доторхи бүхы эмхи зургаануудай мэдэлдэ байһан 52 библиотекэ 35.354 уншагшадай эрилтэ хангана. Энэ хадаа аймагай ажаһуугшадай 81 процентнь болоно. Эды олон уншагшадта 1 миллион гаран номууд, журналнууд, брошюранууд үгтэнэ.

Хориин аймагай нэгэдхэмэл гуримда оруулагдаһан библиотекэнүүд үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилжэ гараа. Тэдэнэй хүдэлмэриин дунда зэргын дүнгүүдые абажа харахада шэнэ гуримда орогшод хүдэлмэриеэ нэгэ шэглэлтэйгээр, бодомжотойгоор ябуулна гэжэ харагдана. Уншагшадые хангаха түсэбөө энэ аймагайхид 100 процент дүүргээ, харин ном үгэхэ түсэбөө 107 процент дүүргэһэн байха юм. Эндэ 13.504 уншагшад тоологдоно. Тэдэнэй тэн хахадынь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд юм.

Хойто-Байгалай, Кабанскын аймагай библиотекэнүүд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Эдэ библиотекэнүүдтэ ниитэ-политическэ, техническэ, хүдөө ажахын номууд уншагшадта олоор үгтэдэг байна. Хойто Байгалай аймагай библиотекэнүүд Байгал-Амарай магистралиин барилгашадые номоор хангалгада ехэ анхарал хандуулжа байна. Кабанскын аймагта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые улам олоор ном уншадаг болгохо асуудал яһала барагаар шиидхэгдэжэ байнхай. Эндэ хүдэлмэрилэгшэдэй 93 процентнь библиотекэнүүдһээ ном абажа уншана.

Библиотекэнүүд хоорондын республиканска социалис мүрысөөнэй 1974 оной дүнгөөр Сэлэнгын аймаг түрүү һуурида гаража, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан Тугта хүртөө бэлэй. Мүн мянган түхэригэй библиотекын хэрэгсэлнүүдээр шагнагдаһан байна.

Хоёрдохи һуурида Хориин аймагайхид гараа. Тэдэнэр Буряадай АССР-эй культурын министерствын, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар, 500 түхэригэй библиотекын хэрэгсэлнүүдээр шагнагдаа.

Кабанскын аймагай библиотекэнүүд гурбадахи һуурида гаража, Буряадай АССР-эй культурын министерствын, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар, 250 түхэригэй, библиотекын хэрэгсэлнүүдээр шагнагдаа.

Хойто-Байгалай, Баунтын, Бэшүүрэй аймагай библиотекэнүүд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ гэжэ тэмдэглэгдээ.

Республикымнай 14 библиотекэнүүдтэ «Эрхим ажалай библиотекэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Библиотекэнүүдэй 36 хүдэлмэрилэгшэд Буряадай АССР-эй культурын министерствын, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа.

Б. БАТОЕВ.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ ГАБЬЯА

Буряад оронноймнай эхэнэрнүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай эхилэмсээр үйлэдбэри дээрэ гол һуури эзэлээ һэн. Мяханай комбинат, «Лесосудомашстрой» (мүнөө «Электромашина») завод болон Улаан-Үдымнай хэлхеэ холбоонуудай предприятинуудта гол түлэб эхэнэрнүүд ажаллажа эхилбэ.

Манай «Лесосудмашстрой» заводой коллектив 1942 ондо Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод богони болзор соо ехэ амжалтануудые туйлаһан байна. Тэрэ оной июнь һарада «Социалис Буряад-Монгол» гэһэн танкова колонныи нэрэмжэтэ дамжуулгын Улаан туг тус коллективтэ барюулагдаһан юм. СССР-эй Наркомлес болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг ба хоёрдохи мүнгэн шан 1942 оной октябрь һарада барюулагдаа. Тус завод декабриин 25-най үдэр жэлэйнгээ түсэб 146 процент дүүргэһэн, дайнай удаадахи жэлнүүдтэ социалис мүрысөөндэ шалгарһанайнгаа түлөө Гүрэнэй оборонын Комитедэй дамжуулгын Улаан тугта хэдэ дахин хүртэһэн байха. Эхэнэр хүдэлмэришэдэй габьяата ажалай ашаар иимэ амжалтанууд туйлагдадаг һэн.

Жэшээлхэдэ, энэ заводто Е. Н. Демидова үбгэнэйнгөө дайнда мордоходонь, хэбшэнэй мэргэжэлтэй болоод, үйлэдбэриингөө даабари 250—280 процент хүрэтэр дүүргэдэг байһан. Тэрэ дайнай үедэ эрхимээр ажаллаһанайнгаа түлөө «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар шагнагдаа бэлэй.

Тиихэдэ хүдэлмэришэд Ц. Цыдыпова, М. Алипова болон бусад үдэр бүриингөө даабарие 200 процент хүргэдэг байгаа.

Улаан-Үдын мяханай-консервнэ комбинадай хүдэлмэришэдэй 70 гаран процентнь эхэнэрнүүд болодог һэн. Тус коллектив 1942 онойнгоо түсэб болзорһоо холо урид дүүргэһэн байна. 1941 онтой сасуулбал, 1942 ондо тус комбинат 11 миллион баанха консервэ үлүү ехээр үйлэдбэрилөө юм. Тиигэжэ 1942 ондо тус комбинадай коллектив СССР-эй мяха-һүнэй промышленностиин Наркомой, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэлэй. Эрхим һайнаар ажаллаһан эхэнэрнүүд Мария Григорьевна Иванова, Анна Васильевна Кривогорницева, Долгоржап Цыренжаповна Цыремпилова болон бусад 1944 ондо орден ба медальнуудаар шагнаглаһан байна. Тиихэдэ Д. Ц. Цыремпилова иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Энэ шагналда харюу болгон, үдэр бүриингөө даабарие 400 процентдэ хүргэхэб, дүй дүршэлөө өөрынгөө нүхэдтэ дамжуулхаб». Энэ хүдэлмэришэн хэлэһэн үгэдээ хүрөө бэлэй.

Промышленна предприятинуудһаа гадуур республикын хүдөө ажахыда эхэнэрнүүд олоороо ажалладаг һэн.

Партиин райкомууд 700 эхэнэрые, партиин обком 300 эхэнэрые хүтэлбэрилхы туршаалда дэбжүүлһэн байна. Иимэрхүү тоонууд ба баримтануудые дурдаха болоо һаа олон. Тодорхойлбол, манай республикын эхэнэрнүүд дайнай жэлнүүдтэ ажалай габьяа, баатаршалга харуулһан байна.

Д. ЦЫРЕНОВ.

УРАН ҺАЙХАНАЙ ХАРАЛГАНУУД

СОВЕТСКЭ РАЙОН. Агуу Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай бүлгэмүүдэй харалганууд амжалтатайгаар үнгэргэгдэжэ байна. Энэ харалгануудта 30 гаран бүлгэмүүд хабаадалсаха юм. Мүнөө үедэ 20 гаран коллективүүдэй программа хаража үзэгдөө. Индустриальна техникумэй, «Электромашина» заводой, 2-дохи педагогическа училищиин, горпромторгын коллективүүд бэлэдхэл һайнтай байжа, һонирхолтой концертнүүдые харуулаа. Эдэ бүлгэмүүдэй гүйсэдхэгшэд жюрин ба харагшадай һайшаал магтаалда хүртөө.

Уран һайханай бүлгэмүүдэй концертнэ программанууд соо сэрэгэй-патриотическа дуунууд, литературна-хүгжэмтэ найруулганууд олоор оруулагданхай. Дайнай ветерануудта, баатарнуудта эдэ дуунууд, найруулганууд зорюулагдаа.

Шэлэй заводой соёлой ордондо илангаяа һонирхолтой концерт-үдэшэ болоо. Һүр жабхалантайгаар шэмэглэгдэһэн зал соо хүдэлмэришэд, дайнда хабаадагшад олоороо суглараа. Тэдэндэ амаршалгын хани халуун үгэнүүд хэлэгдээ, үхибүүд сэсэгүүдые баряа. «Илалтата хабар» — гэһэн һонирхолтой найруулга табигдажа, харагшад баяртайгаар угтаба.

В. СМОЛИНА.

ОКТЯБРЬСКА РАЙОН. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай бүлгэмүүдэй районно харалга боложо дүүрээ. Эндэ промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай 28 коллектив хабаадалсаа. Апрель һарын 5-да дүүрэһэн энэ харалгада хабаадагшадай дундаһаа Буряадай геологиин управлениин түбэй лабораториин коллективые тэмдэглэмээр. Эндэхи уран һайханай бүлгэмэйхид (хүтэлбэрилэгшэнь Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ В. В. Шалыгин) горитойхон хүдэлмэри хээ, ехэ оролдолго гаргаа.

Семашкогой нэрэмжэтэ республиканска больницын, медицинскэ училищиин, мяханай комбинадай соёлой ордоной уран һайханай бүлгэмүүд һонирхолтой программа бэлдээ. Тиихэдэ мяхаконсервын комбинадай цехүүдэй уран һайханай бүлгэмүүд, нарин сэмбын комбинадайхид, энэ харалганууд та эдэбхитэйгээр оролсоо. Трикотажна фабрикын, хотын 5-дахи больницын хүдэлмэрилэгшэд иимэ харалганууда түрүүшынхеэ хабаадалсаа.

Эхэ ороноо баатарлигаар хамгаалһан сэрэгшэдтэ зорюулагдаһан дуунууд зэдэлээ. Сэрэгэй-патриотическа удхатай литературно-хүгжэмтэ найруулганууд бии.

Мяханай комбинадай соёлой ордон соо һүр жабхалангай оршон байдалда харалга үнгэрөө. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадагшад уригдаа.

Харалгада хабаадагшадай дундаһаа хотын 5-дахи больницын түлөөлэгшэ Мельниковае тэмдэглэмээр. Тэрэ поэт А. Кравченкын «Танигдаагүй сэрэгшэ» гэһэн шүлэгые уянгатайгаар уншажа, харагшадай магтаалда хүртөө. «Залуу пограничник» гэһэн дууе мяханай комбинадай цехэй хүдэлмэрилэгшэдһөө бүридэһэн шэмээшэгүүдэй хоор гүйсэдхөө.

Ф. ДУБАНОВА.

ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОН. Апрелиин 4-дэ районой уран һайханай бүлгэмүүдэй харалга эхилээ. Нэгэдэхи педагогическа училищиин, ЛВРЗ-гэй соёлой, ордоной, прибор бүтээлгын заводой, дунда һургуулинуудай, авиационно заводой «Рассвет» соёлой ордоной уран һайханай бүлгэмүүдэй программанууд харагдаа.

Уран найруулгын, мэргэжэл шадабарингаа талаар уран һайханай бүлгэмүүдэй гэшүүд улам һайн бэлэдхэлтэйгээр энэ харалгые угтаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Педагогическа училищиин уран һайханай бүлгэмэйхид 5 хоор табиһан байха юм. ЛВРЗ-гэй соёлой ордоной эрэшүүлэй хоор (хүтэлбэрилэгшэнь В. Хижняков) амжалтатайгаар дуулаа. «Танигдаагүй сэрэгшэ тухай үгэ», «Намайе дуулаарай» «Росси» болон бусад дуунуудые тус хооройхид харагшадай анхаралда табла.

Агуу илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан һонирхолтой программа «Рассвет» соёлой ордонойхид харуулаа. Мүн лэ илалтын ойдо зорюулагдаһан концерт «Байгалай толон» ансамбль харуулаа. Энэ ансамбль «Рассвет» ордоной дэргэдэ эмхидхэгдэһэн байха юм.

Прибор-бүтээлгын заводой ансамбль һайн бэлэдхэлтэй байгаа. «Казаки в Берлине», «Давно мы дома не были» болон бусад дуунуудые энэ ансамблиинхид гоё һайханаар, шадабари ехэтэйгээр дуулаа. Энэ заводой хүдэлмэрилэгшэ Иванов хонгёо һайханаар дуулажа, харагшадай нэрьемэ альга ташалгада хүртөө.

ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын цехэй хүдэлмэрилэгшэ Табитуев совет композиторнуудай, Буряад орон тухай дуунуудые уянгата һайханаар дуулаһан байна.

Т. ЛЕЩИНСКАЯ.

ХЭМЖЭЭН АБТАБА

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй ээлжээтэ заседани дээрэ Үдын совхозой ахамад зоотехник Д. В. Цырендоржиев түл абаха хүдэлмэриин хэр ябажа байһан тухай тоособо. Энэ асуудалые ветеринарна станциин ахамад врач А. Ц. Дымбрылов, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахамад зоотехник Д. Д. Дариев бэлдээ.

Һаянай байдалаар Үдын совхозой хонишод 12.187 хурьга абаад байна. Абтаһан хурьгадай 195-ниинь гарзалаа гэхэ гү, али энэнь 1,6 процент болоно. Һүүлэй табан хоногой туршада тус ажахыда аяар 70 гаран хурьган, гарзалаа. Ахалагша хонишод Закиров, Норбоев, Недорев гэгшэд хурьгадаа муугаар харууһална гэжэ тэмдэглэгдээ. Закировай отара аяар 73, Норбоевой бригада 26 хурьга үхүүлээ.

Хонишод һая гараһан хурьгадые зүбөөр харууһалжа шадаагүй. Үлбэр, нула хурьгатай хонидые илгажа, һайнаар эдеэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар табиһан байна. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд хүндэ байдалда ороһон хонишодто туһа хүргэхэ талаар зохихо хэмжээ абаагүй гэжэ, шалгалтын гэшүүд тэмдэглээ.

Нарай малда хэмэл һү бэлдэжэ уулгахадаа һайн гэжэ малшан бүхэн мэдэдэг болонхой. Теэд энэ хүдэлмэри Үдын совхоздо илангаяа муугаар эмхидхэгдэнхэй. Доодо-Голой хонишодой хурьгадай байрада ороходо шииг ехэ, досоонь хүйтэн. Эдэ бүгэдые отделениие эрхилэгшэ Д. Цырендоржиев, мал ажахын талаар бригадир П. Дамбажапов гэгшэд һайн мэдэжэ байгаад, дары усадхахын тула мүртэй ажал хээгүй байха юм.

К. ЖАЛСАРАЕВ,
аймгүйсэдкомой секретарь.
Хориин аймаг.

ЗАМБУУЛИНДА ХЭГДЭХЭ ХАМТЫН ТУРШАЛГЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Американ астронавтическа бүлгэмэй жэлэй суглаан эндэ болобо. Правительствын түлөөлэгшэд, сенаторнууд, конгрессменүүд, американ аэрокосмическа промышленностиин хүтэлбэрилэгшэд, мэдээжэ эрдэмтэд тэрээндэ хабаадаа.

Аэронавтикын ба замбуулиние шэнжэлхэ сенадтахи комиссиин түрүүлэгшэ Ф. Мосс, эрдэм болон аэронавтикын талаар түлөөлэгшэдэй палатын комиссиин гэшүүн О. Тиг, «Апполон» гэдэг американ онгосын түрүүшын экипажай командир генерал Т. Стаффорд суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хоёр ороной аша туһада, дэлхэйн эрдэм наукын аша тулада замбуулинай дайдые шэнжэлгэдэ совет-американ харилсаае саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин «Союз» — «Аполлон» гэжэ хамтын ниидэлгэ ехэ удха шанартай гэжэ тэмдэглээд, энэ туршалга амжалтатайгаар бэелүүлэгдэхэ гээд этигэжэ, найдажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

(ТАСС).

Генерал-майор В. М. ШАТИЛОВАЙ командалһан, Кутузовай И шатын орденто алдар суута 150-дахи дивизиин солдадууд М. Егоров, М. Кантария 1945 оной апрелиин 30-да 21 час 51 минутада Берлиндэхи рейхстагай һамна бута буудагдаһан орой дээрэ туг мандуулаа һэн. Энэнь Илалтын һүлдэ тэмдэг болоһон байна.

Рейхстагта добтолгодо хабаадагшадтай уулзалга Советскэ Союзай Герой Мелитон Кантариин эхэ нютаг Сухумида болоходоо, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ, мартагдашагүй һайндэр боложо үнгэрөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: рейхстагта добтолгын баатарнууд Гудаутска районой Дурипш тосхоной колхозникуудта айлшалжа байна. Дундань — рейхстагта түрүүлэн добтолжо ороһон ротын командир байһан И. Я. Сьянов, В. М. Шатилов, 110 наһатай Социалис Ажалай Герой В. Тарба.

ЭРХИМ МЭРГЭЖЭЛТЭН

ай штатнабэшэ фотокорреспондент Ф. ной зураг дээрэ Хүрбын леспромхозой оодэг машинын жолоошон Николай Ерофеевранат. Коммунис ажалай ударник нэрэ й энэ жолоошон нёдондо жэлэй ажалай дээр предприятиингаа эрхим жолоошоной болоһон юм. Николай Ерофеевич түгэс жэлдэшье урагшатай һайнаар ажаллана.

ОССИН ТОНОМИТО СПУБЛИ- НУУДТА

ДАГЕСТАНАЙ ЭРДЭМТЭДЭЙ БҮЛЭДЭ

СССР-эй Наукануудай академиин Дагестанай филиалай Гамзат Цадасай нэрэмжэтэ түүхын, хэлэ бэшэгэй ба литературын институдай эмхидхэгдэһээр 50 жэл болобо. Эрдэм наукын урданай энэ түб «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагданхай.

Тус институт мүнөө Хойто Кавказдахи наукын томо түбүүдэй нэгэн болонхой. Дагестан хэлэнүүдэй шэнэ алфавит, учебнигүүд болон орфографическа словарьнуудые зохёохо, түүхын, литература ба арадай аман зохёолой суглуулбаринуудые бэлдэхэ талаар энэ институдай коллектив тон ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Дагестанай автономито республикада физикын ба геологиин академическэ институдууд, хүдөө ажахын, һургуулинуудай, эдеэ хоолой промышленностиин болон бусад научно-шэнжэлгын институдууд хүдэлнэ. Республика дотор научна 2,5 мянган хүдэлмэрилэгшэ ажаллана.

В. РАТЕНКОВ,
ТАСС-ай корр.
Махачкала.

ТУВЫН МЭРГЭЖЭЛТЭД

Геологой, топографой, горнягай мэргэжэлтэй болоһон залуу 40 хүбүүд, басагад Тувын город болон тосхонуудта ажаллахаяа ошобо. Залуу мэргэжэлтэд Кызылэй политехникумэй горно отделениие анха түрүүн дүүргэгшэд болоно.

Республика дотор промышленна барилгын ехээр эрхилэгдэдэг, шулуу нүүрһэнэй ба үнгэтэ металлнуудай шэнэ шэнэ хэбтэшэнүүдэй олдодог болоһон ушарһаа иимэ мэргэжэлтэдые эндэ бэлдэхэ эрилтэ гараһан байгаа. Тувын тусхай дунда нүгөөдэ һургуули — хүдөө ажахын техникумые 3000 гаран хүн дүүргэжэ гараһан юм.

В. ЖИЛЯКОВ,
ТАСС-ай корр.
Кызыл.

ШЭНЭ ТЭЦ

Ижевскэ хотын хоёрдохи ТЭЦ-эй түрүүшын теплоагрегадые хабсаргалга дүүргэгдэбэ. Шэнэ ТЭЦ автозаводто дүтэхэнэ бодхоогдоо. Энэ теплоэлектроцентраль жэл соо 2 миллиард киловатт-час электрын элшэ хүсэ гаргадаг болохо юм. Промышленна предприятинууд ба городой байрын гэрнүүд энэ ТЭЦ-һээ технологическа ууралаар, халуун уһаар хангагдаха байна.

Барилга үргэлжэлһөөр. Энэ намартаа Ижевскын байрын гэрнүүд шэнэ ТЭЦ-һээ дулаасуулагдахаар түсэблэгдэнэ. Энэ ТЭЦ-эй түрүүшын энергоагрегат ерэхэ жэлэй эхиндэ тушаагдаха түсэбтэй.

Ю. КЕДРОВ,
ТАСС-ай корр.
Ижевск.

ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Хабарай сагта хамаг юумэн хатажа, галай зюулай тохёолдохонь түргэдэдэг гээшэ ааб даа. Мүнөө арадай баялигые түймэрһөө сахин хамгаалха, уридшалан һэргылхэ гээшэ түймэрые саран унтараадаг эмхинүүдэй гол анхаралда байха зэргэтэй. Энэ зорилго бэелүүлхэ арга боломжо тухай, энэ хэрэгтэ олон зониие хабаадуулха тухай хөөрэлдөөн хаа хаанагүй болоно. 1974 ондо энэ талаар Бэшүүрэй аймагта ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Нёдондо жэлдэ аймаг дотор 6.290 хүн гал аюул сараха һайн дуранай бүхэсоюзна бүлгэмэй (ВДПО) гэшүүн болоод байһан юм.

ВДПО-гой Бэшүүрэй райсовет ниитэ ойлгууламжын хүдэлмэри хүн зоной дунда ябуулха, түймэр саран унтараадаг техникэ шудалха гэхэ мэтэ онол аргануудые үргэнөөр хэрэглэдэг болоо.

Үйлэдбэри дээрэ усалга ушар һэргылхэ талаар инженернүүд колхоз, совхозуудта гол түлэб ВДПО-гой эхин эмхинин түрүүлэгшэдээр һунгагдана. Иимэ мэргэжэлтэй хүнүүд гал түймэрэй аюулые уридшалан һэргылхэ хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй совхозой ВДПО-гой эхин эмхи 1974 ондо һайнаар хүдэлөө. Түймэрэй аюулһаа уридшалан һэргылхэ, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулһанайнгаа түлөө тус эмхинин түрүүлэгшэ Бато Доржиевич Доржиев, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой эхин эмхинин түрүүлэгшэ Анатолий Михайлович Коллечов гэгшэд «ВДПО-гой отличник» гэһэн значогуудаар шагнагдаһан байна.

• Мүн түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнгээ түлөө ВДПО-гой эхин эмхинин түрүүлэгшэнэр Виктор Куприянович Алексеев (Охин-Булагай совхоз), Иннокентий Демьянович Кожевников («Сибирь» совхоз) гэгшэд мүнгэн шанда хүртөө. Һүүлэй жэлнүүдтэ дээрэ дурсагдаһан ажахынуудта түймэрэй нэгэшье аюул тохёолдоогүй, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар табигдаһан байха юм. Гэшүүнэй түлбэри саг болзортоо суглуулагдана.

Түймэрые уридшалан һэргылдэг эдиршүүлэй һайн дуранай дружинанууд (ЮДПД) 1974 ондо мүн лэ муу бэшээр хүдэлөө. Эдиршүүл арадай баялигые түймэрһөө сахин хамгаалхаһаа гадна, дүүнэрээ энээндэ һургана. ЮДПД һурагшадые коммунис үзэл сурталтайгаар хүмүүжэлгэдэ туһална. Бэшүүрэй, Мангиртын дунда һургуулинуудай дружинануудай гэшүүд эрхим ажалаараа үетэнэйнгөө дундаһаа шалгарна. Тэдэнэр «Зарница-74» гэһэн нааданда аймаг соогоо нэгэдэхи һуури эзэлһэн, республиканска мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, шанда хүртэһэн байха юм.

ВДПО-гой райсовет үйлэдбэриингөө түсэб амжалтатайгаар дүүргээ. Пеэшэнгүүдые заһабарилха, хоолойнуудые сэбэрлэхэ, түймэр саран унтарааха зэбсэг бэлдэхэ гэхэ мэтэ ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

ВДПО-гой Бэшүүрэй райсовет үнгэрэгшэ жэлдэ һайнаар хүдэлжэ, республика дотороо түрүү һуурида гараһан, дамжуулгын Улаан тугта, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

П. АЮШЕЕВ,
ВДПО-гой Бэшүүрэй райсоведэй инструктор.

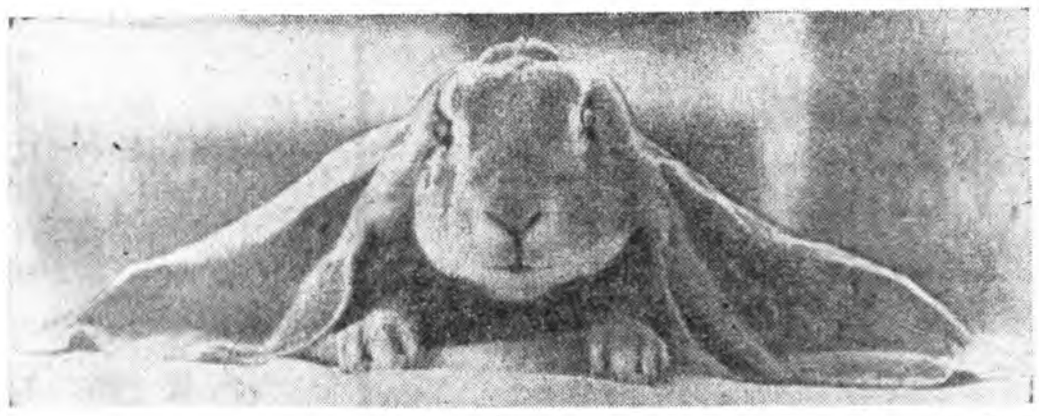

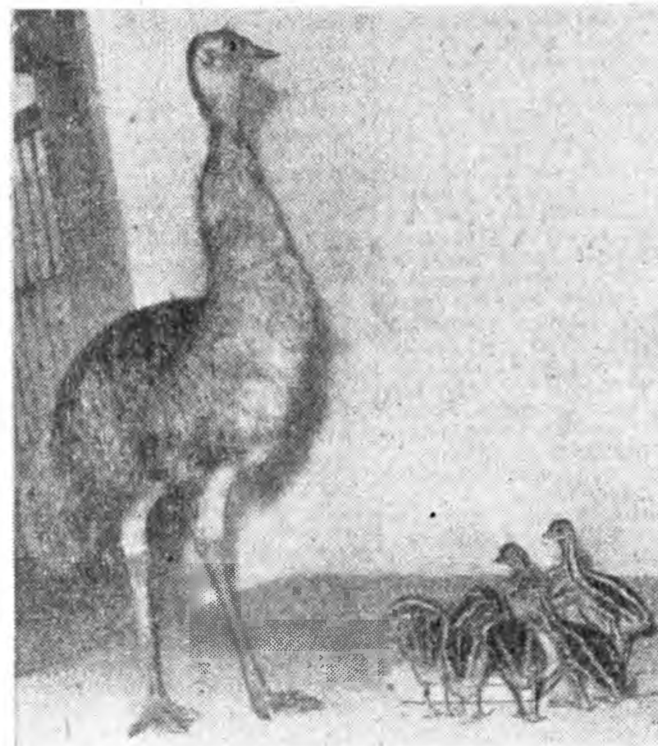

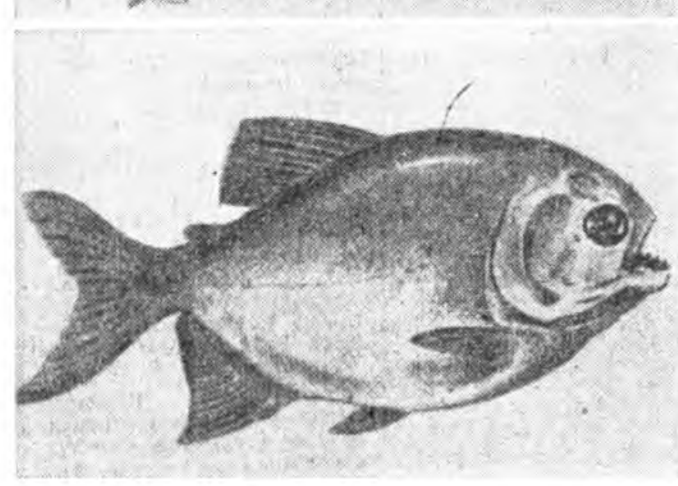

Женевэдэ ажаһуудаг Тессина гэжэ хүн ута шэхэтэй туулайнуудые үсхэбэрилдэг 62,5 сантиметр ута шэхэтэй кролик (зураг дээрэ) рекордсмен болобо.

Варшавын зоопаркда Матильда гэжэ страусай гаргаһан дальбараанууд эдеэ тоншожо эдидэг болоо.

Энэ пиранья гэжэ хорото загаһан Бразилида байдаг.

ТАСС-ай фотохронико.

Спорт

ЕХЭ МҮРЫСӨӨНДЭ МОРДОБО

«Спартак» бүлгэмэй эдир бүхэшүүлэй дунда классическа барилдаагаар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Нальчик хотодо эхилбэ. Энэ мүрысөөн апрелиин 16-һаа 21 болотор үнгэргэгдэхэ юм.

Манай республикын эдир бүхэшүүл энэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар тиишэ мордоһон байна: СССР-эй спортын габьяата мастер К. С. Олзоевой хүмүүжүүлһэн бүхэшүүл энэ нааданда хабаадалсана. Тэдэнэйнь дунда Ангарскда городуудай дунда үнгэргэгдэһэн нааданда эрхимлэһэн, мүн республикын чемпион болоһон Виктор Калашников, Владимир Молчанов, Алас-Дурна зүгэй зонын эдиршүүлэй дунда хоёрдохи һуури эзэлжэ ерэһэн Баир Цынгуев болон бусад хамта 12 спортсмен хабаадалсана.

* * *

Классическа барилдаагаар СССР-эй спортын габьяата мастер, мүнөө Улаан-Үдэ хотын хүүгэдэй спортын һургуулида тренерээр хүдэлдэг К. С. Олзоев дээрэ дурсагдаһан мүрысөөнэй удаа Москва хото ошохо юм. Ушарынь хэлэхэдэ, ГДР-тэ классическа барилдаагаар Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болохонь. Тэрэ мүрысөөндэ манай ороной арбан тренер, тэрэ тоодо Буряадай республикаһаа К. С. Олзоев ошохо болонхой.

Манай корр.

ҮҮРГЭ, ХАРЮУСАЛГА

Мария Аркадьевна Зубкова — гүрэнэй страхованиин Буряадай АССР-эй управлениин главна бухгалтераар 1952 онһоо хойшо хүдэлнэ. Гүрэнэй страхованиин инспекциин хүдэлмэрилэгшэд юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые эрхим һайнаар бэелүүлхын түлөө оролдоно. Жэшээлхэдэ, табан жэлэй үнгэрһэн дүрбэн жэлэй туршада һайн дуранай страхованяар даабариһаа гадуур 4 миллион шахуу түхэриг мүнгэн оруулагдаһан байна. Тиигэжэ гүрэнэй страхованиин хүдэлмэрилэгшэд түсэбөө, мүн социалис уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ шадаа. Мүнөө табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабариие, абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө габшагайгаар ажаллана. Энэ үе соо һайн дуранай страхованида хабаадуулагдаһан ажалшадай тоо 2,6 дахинаар олошороо.

Гүрэнэй страхованиин хүдэлмэриие эрхим һайнаар эмхидхэн зохёохо, түсэблэхэ, зүб шэнжэлгэ хэхэ хэрэгтэ ахамад бухгалтерай үүргэ харюусалга тон ехэ. Тэрэнэй зүб шэнжэлгын үндэһөөр дутуу дунданууд элирүүлэгдэн усадхагдана, түрүү дүй дүршэл бүгэдын шадабари болгогдодог. Энэ хэрэгтэ Мария Аркадьевна Зубкова шадабари ехэтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. А. Зубкова.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

ТОБШОХОНООР...

★ СССР-эй суглуулагдамал командын бүхэшүүл Нью-Йорк хотодо дүрэ буляалдалгаар США-гай национальна командатай нүхэр ёһоной мүрысөө үнгэргэһэн байгаа. Тиихэдээ совет ороной бүхэшүүл энэ уулзалгаяа 9:1 тоотойгоор шүүжэ гараба. Урда тээнь СССР-эй спортсменүүд дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн нааданда шүүжэ гараһан юм.

★ ФУТБОЛ. Европын оронуудай кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн хахад финальна уулзалга Киевэй «Динамо» команда өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэһэн байна. Эдэнэртэ айлшаар Голландиин «Эйндховен» команда ерэһэн байгаа. Тиихэдээ «Динамо» командын футболистнууд Колотов, Онищенко, Блохин гэгшэд нэжээд бүмбэгэ сохижо, уулзалгаяа 3:0 тоотойгоор шүүбэ. Харюугайнь наадан Голландида апрелиин 23-да үнгэргэгдэхэ юм.

★ СССР-эй кубогта хүртэхын түлөө эхилһэн ээлжээтэ нааданда шүүжэ гараһан командანууд хахад финальна уулзалга үнгэргэхэнь. Эндэ Тбилисиин, Киевэй «Динамо» командანууд наадаха болонхой. Бусад командანууд гэхэдэ: Ереванай «Арарат» — Москвагай «Локомотив», Ташкентын «Пахтакор» — Ворошиловградай «Заря», ЦСКА — Алма-Атын «Кайрат» командანууд хоорондоо наадаха болобо. Эдэ уулзалганууд июлиин хоёрой үдэр үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

★ 1975 ондо футболоор ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө түрүүшын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ. Ташкентын «Пахтакор» Ленинградай «Зенит» командые 3:0 тоотойгоор шүүжэ гарахадаа, түрүүшын хоёр очко мүрысөөнэй таблицада бэшүүлбэ. Донецкын «Шахтер» Москвагай «Торпедо» командые 4:2, Ворошиловградай «Заря» ЦСКА-гай футболистнуудые 1:0 тоотойгоор мүн лэ шүүһэн байна. Бусад командანууд — Одессын «Черноморец» — Москвагай «Спартак», Тбилисиин «Динамо» — Москвагай «Локомотив» бүлгэмэй футболистнуудай наадан (0:0) тэнсэлгээр дүүрэһэн байба. Тиихэдэ Москвагай «Динамо» Львовой «Карпатын» командые 1:0 тоотойгоор шүүбэ.

Удаадахи уулзалгада — апрелиин 16-да үнгэргэгдэһэн ээлжээтэ нааданда Ташкентын «Пахтакор» Москвагай «Локомотив» 2:2 Одессын «Черноморец» Москвагай «Динамо» — 1:1 тоотойгоор тэмсэһэн, ЦСКА-гай футболистнууд Донецкын «Шахтерые» 1:0, Киевэй «Динамо» Ростов-на-Дону хотын СКА командые 2:0, Ереванай «Арарат» Днепропетровскын «Днепрэй» футболистнуудые 3:0, Ленинградай «Зенит» Тбилисиин «Динамо» командые 1:0, Львовой «Карпаты» Москвагай «Спартак» командын футболистнуудые 2:0 тоотойгоор шүүһэн байна.

★ АЛМА-АТА. Үндэр хадата Медеогой елүүр дээрэ Казахай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шанда хүртэхын түлөө конькигаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда Ирина Корниенко эрхимлэбэ. Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ бронзо медальда хүртэһэн Корниенко эндэ дүн хамта 180,488 очко абаһан байна. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Ленинградай Галина Степанская, Красноярскын Мария Серюкова (183,150—184,383) гэгшэд эзэлбэ. Ирина Корниенко 1000; 3000 метрэй зайнуудые 1.27, 58; 4.47,95 секунда соо гаталһан байна.

Эндэ эрэшүүлэй дунда ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн һүүлшын урилдаанда Москвагай Андрей Маликов эрхимлэбэ. Тэрэ богони зайнуудта урилдахадаа 156,780 очко абаһан байха юм. Харин олон зайнуудта урилдагшад соо-һоо 165,543 очко абажа үрдиһэн, Тюмениин Николай Кузьменко эрхим гэгдээ. Кузьменко 500, 3000 метрэй зайнуудые 38.74, 4 минута 11,24 секунда соо гаталһан байгаа. Усть-Каменогорскын Сергей Рябев 1500 метрэй зайе нэгэ минута 59,43 секунда соо гаталһан байба.

★ МУРМАНСК. 70 километрэй зайда санаар үнгэргэгдэһэн урилдаанда Рудный хотын Иван Гаранин бусадһаа түрүүлэн, фиништэ хүрэжэ ерэбэ. Тэрэ зайгаа 4 час 38 минута 38 секунда соо гаталһан байба. Москвагай Анатолий Шмигун, Анатолий Саморуков гэгшэд удаадахи һууринуудые эзэлээ.

Мүн эндэ эхэнэрнүүдэй дунда 30 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн урилдаанда дэлхэйн болон Олимпиин наадаанай чемпионка, Ижевскын Галина Кулакова эрхимлэжэ, ороной чемпионка гэһэн түрүүшын алтан медальда хүртэбэ. Мүнгэн, бронзо медальнуудые Йошкар-Олагай Нина Селюнина, Сыктывкарай Раиса Сметанина гэгшэд абаһан байна.

★ КИРОВСК. 70 метр үндэртэй трамплинһаа һүрэлгөөр үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Киров хотын түлөөлэгшэ Алексей Боровитин 247,5 очко абажа, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

«СПОРТЛОТОГОЙ», «СПОРТЛОТО-2-ой» ТИРАЖ

«Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» апрелиин 16-да Москвада үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүд иимэ:

«Спортлото»: 9 (барилдаан), 18 (городки), 24 (сана), 25 (трамплинһаа һүрэлгэ) 33 (регби), 49 (даам);

«Спортлото-2»: 9(барилдаан), 11 (велоспорт), 20 (байдаркаба каноэгээр һэлюурдэлгэ), 28 (столой теннис), 37 (мэргэн буудалга), 40 (туризм).

(ТАСС).

ПАРИЖ

ФКП-гэй ЦК-гай Пленум

ТАСС

Франциин Коммунис партиин ЦК-гай пленум хоёр үдэр соо эндэ болобо.

ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн, ФКП-гэй ЦК-гай секретарь Г. Плиссоньегэй хэһэн политическэ байдал ба партиин зорилгонууд, ФКП-гэй ЦК-гай гэшүүн Ж. Кананагай хэһэн уласхоорондын байдал ба Франциин гадаадын политика тухай элидхэлнүүдые пленум зүбшэн хэлсээд һайшаагаа.

ФКП-гэй Генеральна секретарь Ж. Марше пленум дээрэ үгэ хэлээ.

Гитлеризмые илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан Хандалга пленум абаһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ уласхоорондын оршом соо һайн хубилалтанууд боложо байна, шахардуу шанга байдал һуларна, арадуудай аюулгүй байдал хангагдана гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

ПРАГА

ВФП-гэй Майн Нэгэнэй уряа

ТАСС

Фашизмые дараһаар 30 жэлэй ойн урда тээхэнэ энэ жэлдэ майн 1-нэй һайндэр тэмдэглэгдэхэ юм. Энэ илалтын ашаар Европын бүхы арад зон фашизмын дарлалта мүлжэлгэһөө мултарһан байна. Совет арадай болон тэдэнэй армиин гайхамшагта баатаршалгаар илалта туйлагдаһан байна гээд майн 1-нэй һайндэртэй дашарамдуулан, ВФП-гэй бүхы дэлхэйн ажалшадта хандаһан уряа дотор хэлэгдэнэ.

Майн 1-нэй һайндэрые һаналаа нэгэдэлгын, социальна дэбжэлтын, эрхэ сүлөөгэй, национальна бэеэ дааһан байдалай ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй гайхамшагта үдэр болгохыень ВФП бүхы оронуудай ажалшадые уряалба.

ВАШИНГТОН

Шахардуу байдал һуларуулхын түлөө тэмсэхэ

ТАСС

Ороной 43 штадтахи 150 мянга гаран хүниие нэгэдхэһэн, гадаадын политикын ассоциациин конференци шахардуу байдал һуларуулха, Советскэ Союзтай харилсаагаа һайжаруулха шухала гэжэ мэдүүлбэ.

Ядерна дайн үүдхэгдэбэл, бүхы дэлхэйдэ һандарал гэмтэл ушаруулха байһан туладань, шахардуу байдал һуларуулха, буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар зэбсэглэлгэ саашадаа хизаарлаха, экономическа ба соёлой харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ политика баримталан бэелүүлхэһээ дээрэ юумэ байхагүй, — гэжэ профессор А. Рупрект онсолон тэмдэглэбэ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

УЛААН-БААТАР

МНРП-гэй ЦК-гай ГАРГАҺАН УРЯАНУУД

ТАСС

Майн 1-дэ зорюулжа, МНРП-гэй Центральна Комитет Уряануудые гаргаба. Энэнь эндэ тунхаглагдаа. Бүхы оронуудай хүдэлмэришэн ангиин ба ажалшадай дайшалхы манлай болохо аха дүү Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудта, совет арадта, аха дүү социалис оронуудай арадуудта, МНР-тэ социализм байгуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байһан Советскэ Союзай болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудай мэргэжэлтэдтэ, хүдэлмэришэдтэ халуун амаршалга энэ Уряануудта дотор хүргэгдэнэ.

Фашизмые һамна буга сохиһон бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтын алдарта 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ, фашис дарлалта мүлжэлгэһөө хүн түрэлтэниие аршалан абараан баатар совет арадай, тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүндэлэлдэ үреэлнүүд Уряануудта дотор хэлэгдэнэ.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө, бэеэ дааһан байдалайнгаа, национальна эблэрэлгын түлөө тэмсэдэг баатаршалгата вьетнам арадай ехэ амжалтануудые, Ази түбидэ хамтааран аюулгүй байдал хангахын түлөө тэмсэдэг бүхы арадуудые МНРП-гэй ЦК амаршална.

БРЮССЕЛЬ

АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛАЙ БА ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ ТҮЛӨӨ

ТАСС

Европодо аюулгүй байдал хангахын, харилсаа холбоо тогтоохын түлөө ниитын хүсэнүүдэй апрелиин 26-да эндэ нээгдэхэ хоёрдохи ассамблейн бэлэдхэлдэ ворюулагдаһан пресс-конференци Брюссельдэ үнгэргэгдөө. Эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, шахардуу байдал һуларуулхын түлөө, али алинда ашатай туһатай харилсаа холбоо хүгжөөхын түлөө тэмсэлэй талаар ассамблейн бэелүүлхэ зорилгонууд тухай, Европодо аюулгүй байдал хангаха ба харилсаа холбоо тогтоохын түлөө уласхоорондын комитедэй гэшүүн санъаартан Р. Гоор хөөрэбэ. Нэгэдэхи ассамблейһээ хойшо үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада Европодохи политическэ байдал нилээд һайжараа Эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө, «хүйтэн дайнай» үлэгдэлнүүдые усадхан зайсуулхын түлөө хүдэлөөн Европын оронуудаар улам үргэдэнэ. Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ Европын зүблөөнэй хүдэлмэри, Советскэ Союзай хүтэлбэрилэгшэдэй США-гай, Франциин, ФРГ-гэй, Англиин ба бусад оронуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хэһэн уулзалганууд энэ хэрэгтэ нүлөөлһэн байна гээд Р. Гоор тэмдэглэбэ.

ВАШИНГТОН

САГААН БАЙШАНДА УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ТАСС

Президент Дж. Форд гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенадтахи комиссиин гэшүүдтэй Сагаан байшан соо уулзажа хөөрэлдэбэ. Тхиеугай захиргаанда сэрэгэй дэмжэлгэ үзүүлхын тула мүнгэ һомолхо тухай, хариин гүрэнүүдэй газар дайда дээрэ дайн байлдаануудые хэхэ талаар США-гай президентын эрхэ түлөөлэлгэнүүдые хизаарлаһан ябадалые хаража үзэхэ тухай правительствын эрилтэнүүдые конгрессэй бэелүүлхэ гээшэ энэ уулзалгын гол зорилго байгаа.

Правительствын гүйлтые конгресс хаража үзэхэ юм гээд хэдэ хэдэн сенаторнууд уулзалгын һүүлээр мэдүүлһэн байна. Энээниие апрелиин 19 болотор хаража үзэхыень президент Дж. Форд хүсэнэ.

«Шухала хэрэгэй гараа һаань, Урда Вьетнамһаа американецуудые нүүлгэжэ гаргалгые хангахын тула американ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхыень» США-гай президентдэ зүбшөөһэн тогтоол сенадтахи демократическа олонхиин хүтэлбэрилэгшын орлогшо Бэрд оруулаа. Гэхэ зуура, урда вьетнамайхидые нютагһаань нүүлгэжэ гаргахын тула американ зэбсэгтэ хүсэнүүдые хэрэглэхыень энэ тогтоол хорино. Тиихэ болоо һаань, Вьетнамда Холбоото Штадуудай шэнээр хамааралсалгын аюул дан ехэ байха гээд Бэрд мэдүүлээ.

КАИР

ЕГИПЕДЭЙ ШЭНЭ ПРАВИТЕЛЬСТВО

ТАСС

Премьер-министр Мамдух Салемэй эмхидхэһэн АРЕ-гэй шэнэ правительствын бүридэл тухай МЕН агентство мэдээсэбэ.

Мухаммед Хафез Ганем — премьер-министрэй орлогшоор ба дээдэ һуралсалай министрээр, Исмаил Фахми — премьер-министрэй орлогшоор ба гадаадын хэрэгүүдэй министрээр, Мухаммед Абдель Гани Аль-Гамаси премьер-министрэй орлогшоор ба сэрэгэй министрээр томилогдоо.

Египедэй шэнэ кабинедтэ Мухаммед Заки Шафии экономикын ба экономическа харилсаанай хэрэгүүдые эрхилдэг министрэй, Иса Абдель Хамид Шахин — промышленностиин министрэй, Осман Адли Бадран — хүдөө ажахын министрэй, Хусейн Фахми — дотоодын хэрэгүүдэй министрэй, Ахмед Фауд Мохи Эд-Дин — элүүрые хамгаалгын министрэй, Юсеф Эс-Сибаи гэгээрэлэй министр болобо.

АРЕ-гэй шэнэ правительствада дүн хамта 35 министр ба гүрэнэй министр ороно. Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдые командалагша маршал Мухаммед Хосни Мубарагые АРЕ-гэй вице-президентээр томилхо тухай АРЕ-гэй президент А. Сададай указ эндэ соносхогдоо.

БАНГКОК

Пномпень сүлөөлэгдөө

ТАСС

Апрелиин 17-ой эртэ үглөөгүүр Пномпеньдэхи сэрэгэй хунтын эсэргүүсэлгын һүүлшын бэхилэлгэнүүд үгы хэгдэбэ. Хүреэлэлгэдэ ороһон дайсанай бүлэг сэрэгүүд бэеэ тушаагаа. Камбоджын патриодуудай гол хүсэнүүд хото руу ороһон байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Промышленность, транспорт болон хэлхеэ холбооной предприятинуудай республиканска зүблөөндэ хабаадагшада хандалга. «Дуу, хүгжэм замхаагүй» — ТАСС-ай материал. «Коммунис субботник» — суглуулбари. ТАСС-ай һүүлэй шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Сагай уларил ба газарай шииг нойтон» — Л. Гончаровагай статья. «Депутадуудай дурадхалнуудай дүүргэлтэ шалгагдана» — ТАСС-ай материал. «Совет ороной шэнэ һонин» — суглуулбари. «Хүдөөгэй ажалшадай аша туһада» — Л. Шунковагай корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһан тематическа. Материалнуудынь «Правда Бурятии» газетэдэ харюусана» гэһэн гаршаг доро толилогдоно.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Арад үһөөгөө абана» — АПН-эй материал. Юртэмсэ дэлхэйн һонин. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Азербайджанфильм» студиин документальна фильмүүдэй программа. 11.05 — «Бидэнэр — байгаалиин ханинарбди». 11.20 — Болгариин Арадай Республикын искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Эдиршүүлэй оюун бэлиг» (үнгэтэ). 13.30 — Хоккей. СССР — ЧССР. 14.10 — Телевизор харагшадай захилаар зохёогдоһон концерт. 15.10 — «Кино болгон буулгагдаһан уран зохёолнууд». «Ута харгы зам» — уран һайханай фильм (үнгэтэ). 16.30 — «Социалис оронуудай ажабайдал». 17.00 — Р. Глиэр. Оркестртэй наадаха арфын концерт (үнгэтэ). 17.25 — «Манай хүршэнэр» гэжэ богони зүжэгүүдэй телевизионно театр. А. Трушкин. «Бидэнэр таанадые танинагүйбди». 18.30 — «Время». 19.00—19.10 — Забһарлалга. 19.10 — НРБ-гэй искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 20.30 — Документальна фильм. 20.45 — «Ута харгы зам» — кинофильм. 22.05 — Оркестртэй наадаха арфын концерт.

Улаан-Үдэ. 22.30 — Түрэлхидтэ зорюулагдаһан хөөрөөн. 22.50 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 23.00 — А. Трушкин. «Бидэнэр таанадые танинагүйбди». 24.00 — «Время». 00.30 — Телевизор харагшадай захилаар зохёогдоһон концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 21.25 — Телевизионно һонин. 21.45 — «Роялиин дэргэдэхи хөөрөөнүүд».

«Орбита». 22.30 — «Социалис оронуудай ажабайдал».

 ⊡ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02379. Заказ №